

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, පොලී අනුපාතික, මුදල් සහ ණය

7.1 සමස්ත නිරීක්ෂණ

දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් පවත්වාගෙන යාමේ අරමුණ සාක්ෂාත් කරගැනීමත් සමගම, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2018 අප්‍රේල් මාසයේ දී සිය දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති කාලසීමාව අවසන් කළ අතර, වසරේ ඉතිරි කාලය තුළ දී මධ්‍යස්ථ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් පවත්වාගෙන ගියේය. ඒ අනුව, උද්ධමනය සහ උද්ධමන අපේක්ෂාවල හිතකර වර්ධනයන් මෙන්ම ආර්ථිකයේ මන්දගාමී ක්‍රියාකාරිත්වය ද සැලකිල්ලට ගනිමින්, 2018 අප්‍රේල් මාසයේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය (SLFR) පදනම් අංක 25 කින් සියයට 8.50 ක් දක්වා අඩු කළේය. ඉන් අනතුරුව, ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය අඛණ්ඩව සාමාන්‍යකරණය වීම හමුවේ ගෝලීය ආර්ථිකයේ පැවති වර්ධනයන් මෙන්ම, ඉන් ශ්‍රී ලාංකීය ආර්ථිකයේ විදේශීය අංශයේ ස්ථායීතාවට ඇති කළ බලපෑම් සැලකිල්ලට ගනිමින්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මධ්‍යස්ථ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් පවත්වාගෙන ගියේය. මේ අතර, විශේෂයෙන්ම, 2018 සැප්තැම්බර් මාසයේ සිට දේශීය මුදල් වෙළඳපොළෙහි අඛණ්ඩව පැවති අධික ද්‍රවශීලතා හිඟය හේතුවෙන්, 2018 නොවැම්බර් මස මැද භාගයේ දී වාණිජ බැංකුවල සියලුම රුපියල් තැන්පතු වගකීම් සඳහා අදාළ ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය (SRR) ප්‍රතිශතයක 1.50 කින් අඩුකිරීම මගින් ස්ථාවර පදනම මත ද්‍රවශීලතාව සැපයීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව කටයුතු කළේය. කෙසේ වෙතත්, ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය අඩු කිරීම මගින් ඇති වූ බලපෑම සමනය කිරීම සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මධ්‍යස්ථ ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය පවත්වා ගෙන යෑම සඳහා ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව නවදුරටත් පටු කරමින්,

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය (SDFR) පදනම් අංක 75 කින් සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින් වැඩි කරන ලදී. 2018 නොවැම්බර් මාසයේ දී, ද්‍රවශීලතා සැපයීම මධ්‍යයේ වුවද, දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතා හිඟය තවදුරටත් ඉහළ මට්ටමක පැවතිණි. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2019 මාර්තු මස 01 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය සියයට 5.00 දක්වා ප්‍රතිශතයක 1.00 කින් නවදුරටත් අඩු කරන ලද අතර, නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පිළිවෙලින්, සියයට 8.00 සහ සියයට 9.00 මට්ටමේ නොවෙනස්ව පවත්වාගෙන ගියේය.

දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ වර්ධනයන් හා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විවිධ වෙළඳපොළ කටයුතුවල ක්‍රියාකාරිත්වයට ප්‍රතිචාර දක්වමින්, 2018 වසරේ මුල් භාගයේ දී බර්ත සාමාන්‍ය ඒකමණ මුදල් අනුපාතිකය (AWCMR) බොහෝදුරට ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව මධ්‍යයේ පැවතියද, පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය වර්ධනය ඉහළයන අවස්ථාවල දී සහ විදේශීය අංශයේ පීඩනය වැඩි වන අවස්ථාවල දී බර්ත සාමාන්‍ය ඒකමණ මුදල් අනුපාතිකය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ ඉහළ සීමාව දක්වා ඉහළ ගියේය. 2018 වසරේ පළමු මාස නවය තුළ දී මිශ්‍ර හැසිරීමක් පෙන්වූ කළ රජයේ සුරැකුම්පත් ඵලදා අනුපාතික, දේශපාලනික වශයෙන් වූ අවිනිශ්චිතභාවය මෙන්ම, පැවති අධික හිඟ ද්‍රවශීලතාව සහ ඉහළ දේශීය ණය ගැනීම් හේතුවෙන් වෙළඳපොළ අපේක්ෂණවල වෙනස්වීම් පිළිබිඹු කරමින්, 2018 වසරේ අවසන්

කාර්තුව තුළ දී සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. අනෙකුත් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික නාමික හා මූර්ත වශයෙන් ඉහළ මට්ටමක පැවතිණි. 2018 වසරේ මුල් මාස අට තුළ වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණය මන්දගාමී වුවද, වෙළඳපොළ හිඟ ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය හා ඉහළ පොලී අනුපාතික මධ්‍යයේ වුවද, 2018 වසරේ දී පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණයේ සමස්ත වර්ධනය අපේක්ෂිත මට්ටම ඉක්මවා ගියේය. දේශීය බැංකු මූල්‍ය සම්පාදන මූලාශ්‍ර වෙත රජය තවදුරටත් යොමු වූ අතර, රාජ්‍ය ව්‍යාපාර ව්‍යවසායයන් වැඩි වශයෙන් ණය ලබා ගැනීම දේශීය ණය ඉහළ යෑම සඳහා දායක විය. කෙසේ වෙතත්, බැංකු අංශයේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්වල පහළ යෑම හේතුවෙන්, 2018 වසර අවසානය වන විට පුළුල් මුදල් සැපයුමේ (M_2) වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය සියයට 13.0 ක් දක්වා මන්දගාමී විය. කෙසේ වෙතත්, නාමික ආර්ථික වර්ධනය සියයට 7.7 ක් වූ අතර, මුදල් සැපයුමේ මන්දගාමී වීම මගින් ආර්ථික කටයුතු සීමා කිරීමක් සිදු නොවීය.

ධනික තෙල් නිෂ්පාදනවල දේශීය මිල ගණන් සහ අනෙකුත් පරිපාලිත මිල ගණන් ඉහළ දැමීම හේතුවෙන් ඇති වූ තාවකාලික මිල බලපෑම් සහ ප්‍රධාන විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල්වලට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල දැඩි ලෙස අවප්‍රමාණය වීමක් සිදු වුව ද, වැඩි දියුණු කළ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව තුළ උද්ධමන අපේක්ෂා මනාව පාලනය කිරීමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මතුපිට හා මූලික උද්ධමනය 2018 වසර තුළ දී අඩු මට්ටමක පැවතිණි. 2020 වසර වන විට අපේක්ෂිත නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණය වෙත නැඹුරු වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2019 හා ඉන් ඉදිරියට උද්ධමනය සියයට 4-6 දක්වා පරාසයක පවතිනු ඇතැයි පුරෝකථනවලට අනුව පෙන්වුම් කෙරේ.

7.2 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය

නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුවක් වෙත යොමු වීමට අනුකූලවන, ඉහළ ඉදිරි දැක්මකින් යුතු සහ දත්ත මත පදනම් වූ වැඩිදියුණු කළ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් තුළ, උද්ධමනය අඩු සහ ස්ථාවර මට්ටමක පවත්වා ගැනීම සහ එමගින් ආර්ථිකයේ තිරසාර වර්ධනයට සහාය වීමේ අරමුණින් යුතුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය මුදල් ප්‍රතිපත්තිය අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කළේය. මෙම මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව යටතේ, ආර්ථික සහ මිල ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීමේ අරමුණ ඇතිව, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ මෙහෙයුම් ඉලක්කය

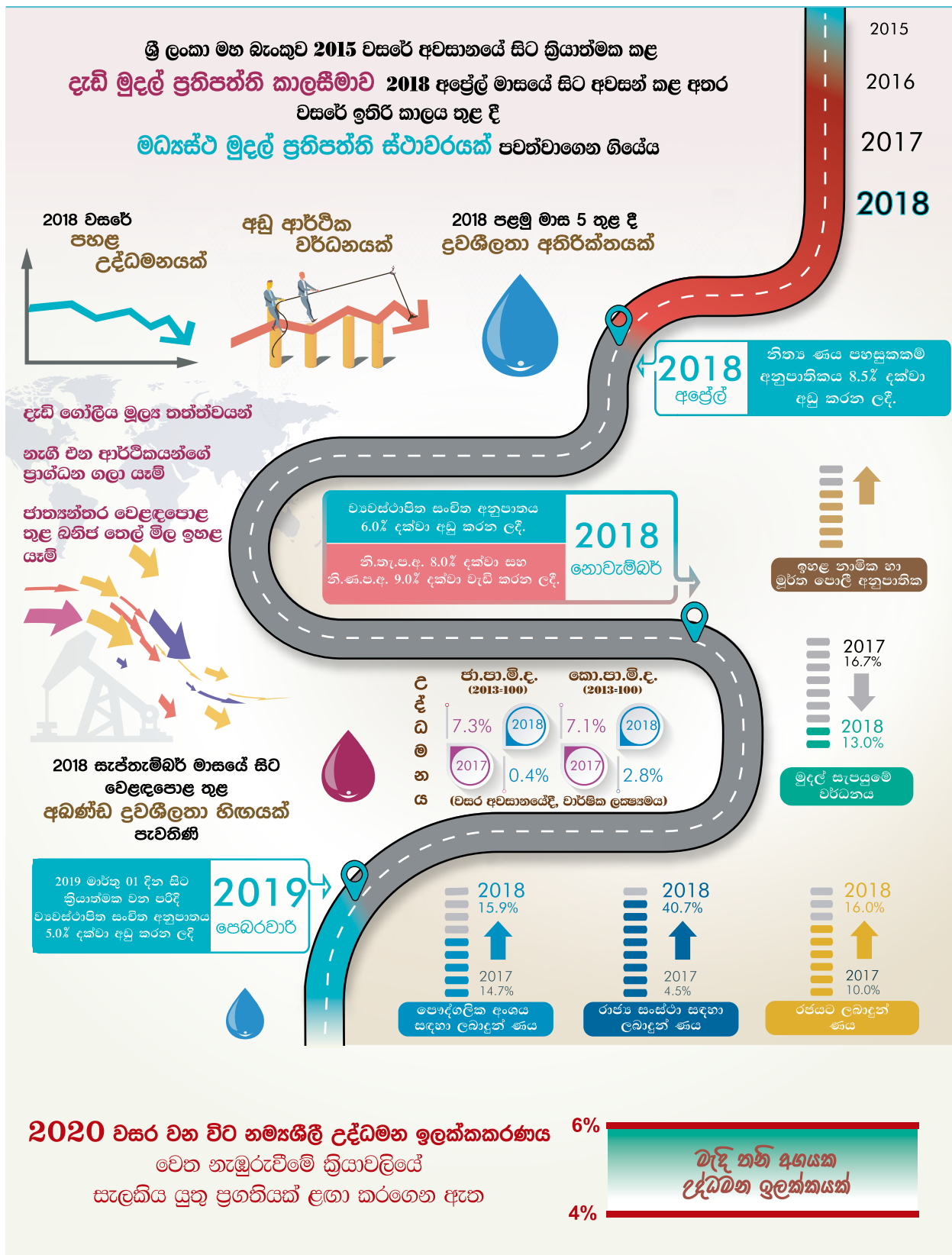
ලෙස බර්ත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය ක්‍රියාකරන අතර, පුළුල් මුදල් සැපයුම (M_2) ප්‍රධාන අතරමැදි දර්ශක විචල්‍ය ලෙස ක්‍රියා කරයි. 2018 වසර තුළ දී, නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණය වෙත යොමු වීම සඳහා සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් අත්කර ගෙන ඇත. 2017 වසරේ සිට විවිධ මට්ටමේ තාක්ෂණික රැස්වීම් හඳුන්වා දෙමින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති මෙහෙයුම් ක්‍රියාවලිය වැඩිදියුණු කර ඇත. මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව තුළ සිය ආකෘතිකරණ හා පුරෝකථන හැකියාව වැඩිදියුණු කිරීමට, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ තාක්ෂණික සහාය ඇතිව පුළුල් ආකෘති මත පදනම් වූ පුරෝකථන සහ ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණ පද්ධතියක් ගොඩනැගීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අඛණ්ඩව කටයුතු කළේය. සාර්ව ආර්ථික විශ්ලේෂණ වඩාත් පුළුල්ව සිදු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රමාණවත් ඉඩ ප්‍රස්තාව ලබාදෙමින්, වසරකට පවත්වනු ලබන මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටු රැස්වීම් සංඛ්‍යාව අටකට සීමා කරන ලදී. මේ අතර, තිරසාර මිල ස්ථායීතාවක් තහවුරු කිරීම සඳහා වන මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව ලෙස නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණය යොදා ගැනීමට පහසුකම් සැලසීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ස්වාධීනත්වය ශක්තිමත් කිරීම හා එහි පාලනය වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණ ඇතිව මුදල් නීති පනත සඳහා අවශ්‍ය සංශෝධන සිදු කිරීමට ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ගවල සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් අත්කර ගෙන ඇත. යෝජිත සාර්ව විචක්ෂණශීලී ප්‍රතිපත්ති රාමුව යටතේ මූල්‍ය අංශයේ අධීක්ෂණය ද ශක්තිමත් කෙරෙනු ඇත. ඒ අනුව, 2018 වසරේ දී ප්‍රථමයෙන් මුදල් නීති පනත සඳහා යෝජිත සංශෝධන පිළිබඳව වූ සංකල්ප පත්‍රිකාව සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා ගන්නා ලදී. පවතින මුදල් නීති පනතෙහි සිදුකිරීමට අවශ්‍ය සංශෝධන සඳහා තාක්ෂණික සහාය ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල විසින් ශ්‍රී ලංකාවට ලබාදුන් අතර, ඒ සමගම වෙනත් සංශෝධන සහිතව උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව වෙත යොමුවීමට පහසුකම් සැලසීම සඳහා මුදල් නීති පනත තුළ සිදු කළ යුතු සංශෝධන සිදු කිරීමේ නීති කෙටුම්පත සඳහා 2019 මාර්තු මාසයේ දී කැබිනට් අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබා දෙන ලදී.

නිතර මිල උච්චාවචන සහිත ආහාර මිල ගණන් සහ පරිපාලිත මිල සංශෝධනවල බලපෑම් හේතුවෙන් කෙටි කාලීනව මිල ඉහළ යෑම් සිදුවුවද, ප්‍රධාන විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල්වලට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල දැඩි ලෙස අවප්‍රමාණය වීම මධ්‍යයේ පාරිභෝගික මිල උද්ධමනය 2018 වසරේ පහළ මට්ටමක පැවතිණි. කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකයේ (කො.පා.මි.ද., 2013=100)

7.1 රූප සටහන

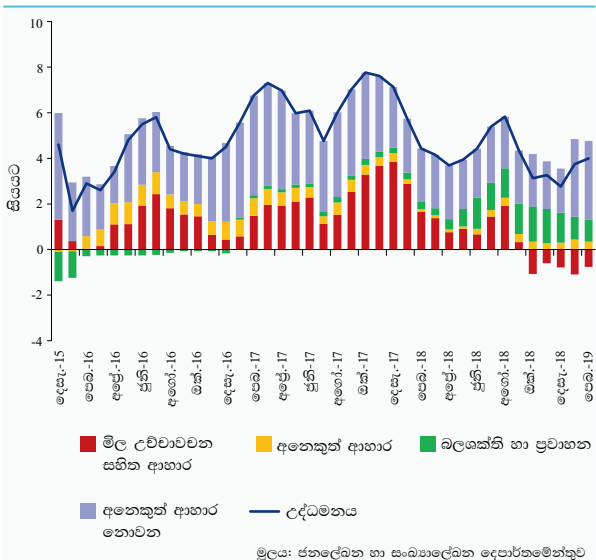
මුදල් අංශයේ ප්‍රවණතා

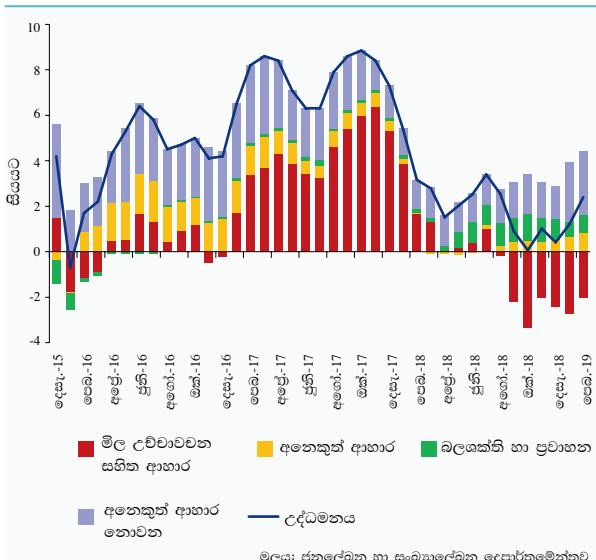
වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වෙනස මගින් මනිනු ලබන මතුපිට උද්ධමනය 2018 අගෝස්තු මාසයේ ඉහළ අගයක් වාර්තා කළ ද, සමස්තයක් වශයෙන් 2018 වසර තුළ දී පහළ යෑමේ ප්‍රවණතාවක් පෙන්වීය. දේශීය බනිජ තෙල් මිල ගණන් ඉහළ නැංවීම මගින් පැන නැගුණ පිරිවැයෙන් ඇතිවුණු උද්ධමනය සහ නිතර මිල උච්චාවචන සහිත ආහාර මිල ගණන් ඉහළ යෑම හේතුවෙන් 2018 වසර මැද භාගයේ දී මතුපිට උද්ධමනය ඉහළ ගියේය. කෙසේ වෙතත්, 2018 වසරේ අවසාන භාගයේ දී උද්ධමනය සැලකිය යුතු ලෙස පහළ යමින්, අපේක්ෂිත මැදි-තනි අගයක මට්ටමටත් වඩා පහළ මට්ටමකට ළඟා විය. ඉන්ධන මිල සහ තෝරාගත් භාණ්ඩවල පරිපාලිත මිල පහළ දැමීම, කෘෂිකාර්මික අංශයේ කටයුතු යථා තත්ත්වයට පත්වීමෙන් ආහාර මිල පහළ යෑම මෙන්ම, තෝරාගත් සමහර ආනයනික අයිතම මත වූ විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද සහ විදුලි සංදේශ බද්ද පහළ දැමීම මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. මනාව පාලනය වූ උද්ධමන අපේක්ෂා, ප්‍රධාන ආනයනික භාණ්ඩ සඳහා පරිපාලිත මිල ගණන් පැවතීම, දේශීය ආහාර සැපයුම ඉහළ යෑම මෙන්ම වැඩිදියුණු කළ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව යටතේ නාමික විචල්‍යයක් ලෙස විනිමය අනුපාතිකයෙහි ප්‍රමුඛත්වය ක්‍රමයෙන් අඩුවීම හේතුවෙන් සලකා බලන කාලපරිච්ඡේදය තුළ විනිමය අනුපාතිකයේ දැඩි අවප්‍රමාණය මගින් උද්ධමනය මත ඇති කළ බලපෑම සීමා විය. ඒ අනුව, කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය 2017 දෙසැම්බර් මස අවසානයේ පැවති සියයට 7.1 සිට 2018

වසර අවසානය වන විට සියයට 2.8 දක්වා අඩු විය. කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ මතුපිට උද්ධමනයට සමාන ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කරමින්, ජාතික පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (ජා.පා.මි.ද., 2013=100) මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය 2018 ජූලි මාසයේ දී ඉහළ අගයක් වාර්තා කළ අතර, පසුව අඩු තනි අගයක මට්ටමක අඛණ්ඩව පැවතිණි. ජා.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය 2017 දෙසැම්බර් මාසයේ වාර්තා වූ සියයට 7.3 හා සැසඳීමේ දී 2018 දෙසැම්බර් වන විට සියයට 0.4 දක්වා කියුණු ලෙස අඩු විය. කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික සාමාන්‍ය මතුපිට උද්ධමනය 2017 වසර අවසානයේ වාර්තා කරන ලද සියයට 6.6 සිට 2018 වසර අවසානයේ දී සියයට 4.3 දක්වා අඩු වූ අතර, ජා.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික සාමාන්‍ය උද්ධමනය 2017 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 7.7 සිට 2018 වසර අවසානයේ දී සියයට 2.1 දක්වා අඩු විය. කො.පා.මි. ද සහ ජා.පා.මි.ද. වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වෙනස මගින් මනිනු ලබන මතුපිට උද්ධමනය, ප්‍රධාන වශයෙන් නිවාස කුලී සහ අධ්‍යාපනය වැනි ඇතැම් අයිතමවල මිල ඉහළ යෑම සමග ආහාර නොවන කාණ්ඩයේ උද්ධමනය ඉහළ යෑම හේතුවෙන්, 2019 පළමු කාර්තුව තුළ දී යම් ඉහළ යෑමක් පෙන්නුම් කළේය. ඒ අනුව, කො.පා.මි.ද. වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වෙනස මනිනු ලබන මතුපිට උද්ධමනය 2019 ජනවාරි මාසයේ සියයට 3.7 ක් සහ 2019 පෙබරවාරි මාසයේ සියයට 4.0 ක් දක්වා අගයන්ට ළඟා වූ අතර, ජා.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ

7.2 රූප සටහන
වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය සඳහා දායකත්වය (කො.පා.මි.ද.)

7.3 රූප සටහන
වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය සඳහා දායකත්වය (ජා.පා.මි.ද.)

මතුපිට උද්ධමනය 2019 ජනවාරි මාසයේ දී සියයට 1.2 දක්වා සහ 2019 පෙබරවාරි මාසයේ දී සියයට 2.4 ක් දක්වා ද ඉහළ ගියේය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ උද්ධමන අපේක්ෂා පිළිබඳ සමීක්ෂණයට අනුව, 2018 වසර මැද වන විට, ව්‍යාපාර අංශයේ උද්ධමන අපේක්ෂා සාපේක්ෂව ඉහළ මට්ටමක පැවති නමුත් පසුව සැබෑ මතුපිට උද්ධමනයෙහි අඩු වීම හා යම් පමණකට අනුගත වෙමින්, උද්ධමන අපේක්ෂාවන් ද පහළ ගියේය. ප්‍රධාන වශයෙන්, ඇමරිකානු ඩොලරයට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල අවප්‍රමාණය වීම හේතුවෙන් කුටුම්භ අංශයේ උද්ධමන අපේක්ෂා 2018 වසරේ දී වඩාත් ඉහළ විචලනයක් පෙන්නුම් කළේය. මේ අතර, සාමාන්‍ය උද්ධමනය, උද්ධමන පරාසයේ ඇතුළත සීමාවට වඩා පහළින් පැවති වසරේ අවසාන කාර්තුව හැර, 2018 වසරේ දී උද්ධමනය ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම් වැඩසටහන යටතේ එකඟ වූ ඇතුළත පරාසයට පහළින් පැවතිණි.

යටිදැර උද්ධමනය මැනීමේ වඩාත් යෝග්‍ය මිනුමක් වන මූලික උද්ධමනය, පෙර වසරවල දී පවත්වා ගෙන යනු ලැබූ සාපේක්ෂව දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයෙහි බලපෑම සහ මනාව පාලනය වූ උද්ධමන අපේක්ෂා පිළිබිඹු කරමින්, 2018 වසර තුළ දී අඩු තනි අගයක මට්ටමේ පැවතිණි. ආර්ථිකයේ පැවති අඩු ඉල්ලුම් පීඩන තත්ත්වයන් පිළිබිඹු කරමින්, කො.පා.මි.ද මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මූලික උද්ධමනය 2017 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 4.3 සිට 2018 වසර අවසානයේ දී සියයට 3.1 දක්වා අඩු විය. ජා.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මූලික උද්ධමනය 2017 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 2.7 හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර අවසානයේ දී සියයට 3.1 ක් ලෙස පැවතිණි.

කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික සාමාන්‍ය මූලික උද්ධමනය 2017 වසරේ වාර්තා කරන ලද සියයට 5.9 හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර අවසානයේ දී සියයට 3.5 දක්වා අඩු වූ අතර, ජා.පා.මි.ද. මත මතින් ලබන සාමාන්‍ය මූලික උද්ධමනය 2017 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 4.9 සිට 2018 වසර අවසානය වන විට සියයට 2.4 දක්වා අඩු විය. ආහාර නොවන කාණ්ඩයේ, විශේෂයෙන් නිවාස සහ අධ්‍යාපන යන අංශවල මිල සංශෝධන හේතුවෙන් යටිදැර උද්ධමනය ඉහළ යෑමෙන් කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මූලික උද්ධමනය 2019 ජනවාරි මාසයේ දී සියයට 5.5 දක්වා ඉහළ ගිය අතර, 2019 පෙබරවාරි මාසයේ දී එය සියයට 5.4 දක්වා සුළු වශයෙන් පහළ ගියේය. මේ අතර, ජා.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මූලික උද්ධමනය ද 2019 පෙබරවාරි මාසයේ දී සියයට 5.5 ක අගයක් වාර්තා කරමින් වසරේ පළමු මාස දෙක තුළ දී ඉහළ ගියේය.

නිරන්තරයෙන් වෙනස්වන ගෝලීය වාතාවරණයට සාපේක්ෂව දේශීය අංශයෙහි හිතකර සහ අහිතකර අවදානම් තුලනය කිරීමට සිදුවීම හේතුවෙන් 2018 වසර මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන්ට අභියෝගාත්මක වසරක් විය. 2015 වසර අවසානයේ සිට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ක්‍රියාත්මක කළ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය තුළින් අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල, විශේෂයෙන් ම, ඉල්ලුමෙන් ජනිත විය හැකි උද්ධමනය කළමනාකරණය කර ගැනීමට හැකිවීම මෙන්ම, 2016 සහ 2017 වසරවල උපරිම මට්ටමක පැවති මුදල් සහ ණය වර්ධනය පාලනය කර ගැනීමට ද හැකි විය. එම වර්ධනයන්ට අමතරව, හිතකර උද්ධමන අපේක්ෂා සහ මූර්ත ආර්ථිකයෙහි මන්දගාමී ක්‍රියාකාරීත්වය හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය අවසන් කරන ලදී. ඒ අනුව, 2018 වසරේ අප්‍රේල් මාසයේ දී, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 25 කින් සියයට 8.50 දක්වා පහළ දමන ලද අතර, නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සියයට 7.25 මට්ටමේ නොවෙනස්ව පවත්වා ගනිමින්, ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව පටු කරන ලදී. එතැන් සිට, ඇමෙරිකානු එක්සත් ජනපදය සිය මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සාමාන්‍යකරණය කිරීම හේතුවෙන් ප්‍රාග්ධන ප්‍රවාහ පිටතට ගලා යෑම සහ ගෝලීය ආර්ථික තත්ත්වයෙහි අහිතකර වර්ධනයන්ගේ බලපෑමෙන්, ආර්ථිකයෙහි විදේශීය අංශය වෙත පීඩනයක් එල්ල වූ අතර, එමගින් දේශීය මුදල් වෙළඳපොළෙහි සහ දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළෙහි විචලනයන් වැඩිවීම හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මධ්‍යස්ථ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් පවත්වා ගෙන යන ලදී. 2018 සැප්තැම්බර් මාසයේ සිට දේශීය මුදල්

7.4 රූප සටහන
වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මූලික උද්ධමනයේ හැසිරීම

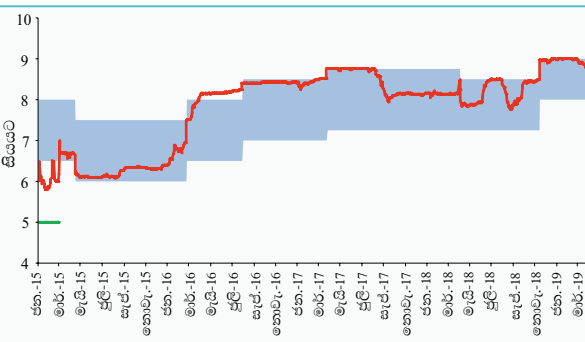
මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

වෙළඳපොළෙහි අඛණ්ඩව පැවති අධික ද්‍රවශීලතා හිඟය හේතුවෙන්, 2018 නොවැම්බර් මාසයේ මැද සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි, වාණිජ බැංකු වෙතැති සියලුම රුපියල් තැන්පතු වගකීම් සඳහා අදාළ වන ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ප්‍රතිශතයක 1.50 කින් පහළ දමන ලදී. මෙම ක්‍රියාමාර්ගය තුළින් රුපියල් බිලියන 90 ක පමණ රුපියල් ද්‍රවශීලතාවක් ස්ථිර පදනම මත බැංකු පද්ධතිය වෙත මුදා හරින ලදී. එමෙන්ම, ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය පහළ දැමීමෙන්, වෙළඳපොළ වෙත වූ බලපෑම සමනය කිරීම සඳහා සහ එමගින් සිය මධ්‍යස්ථ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවර පවත්වා ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 75 කින් සියයට 8.00 දක්වා ද, නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින් සියයට 9.00 දක්වා ද ඉහළ දමන ලදී. ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ඉහළ නැංවීම සහ ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතිකය පහළ දැමීම තුළින් වෙළඳපොළ තැන්පතු සහ ණය පොලී අනුපාතික අතර පවතින පරතරය අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මේ අතර, දේශීය වෙළඳපොළ තුළ අඛණ්ඩව පැවති අධික ද්‍රවශීලතා හිඟය හේතුවෙන්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2019 මාර්තු මස 01 වන දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ප්‍රතිශතයක 1.00 කින් සියයට 5.00 දක්වා තවදුරටත් පහළ දමන ලද අතර, සිය මධ්‍යස්ථ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය තවදුරටත් පවත්වා ගෙන යන බව පෙන්වුම් කරන ලදී.

මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයට අනුකූලව, එක්දින පොලී අනුපාතික හසුරුවාලීම සඳහා වෙනස්වන වෙළඳපොළ තත්ත්වයන්ට ප්‍රතිචාර දක්වමින්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සක්‍රීය විවට වෙළඳපොළ කටයුතු සිදු කළේය.

7.5 රජ සටහන
නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව සහ බර්න සාමාන්‍ය ඒකීෂණ මුදල් අනුපාතිකය

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

බර්න සාමාන්‍ය ඒකීෂණ මුදල් අනුපාතිකය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව මධ්‍යයේ පවත්වා ගෙන යෑමේ අරමුණ ඇතිව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව එක්දින, කෙටිකාලීන මෙන්ම දිගු කාලීන ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් ගනුදෙනු ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් 2018 වසරේ පළමු මාස පහ තුළ දේශීය මුදල් වෙළඳපොළෙහි පැවති අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව කළමනාකරණය කළේය. කෙසේ වුවත්, වෙළඳපොළ හිඟ රුපියල් ද්‍රවශීලතාව තවදුරටත් ඉහළ ද්‍රවශීලතා හිඟයක් දක්වා වර්ධනය වීම සහ බර්න සාමාන්‍ය ඒකීෂණ මුදල් අනුපාතිකය ප්‍රතිපත්ති අනුපාතික කොරිඩෝවෙහි ඉහළ සීමාව දක්වා ඉහළ යෑම හේතුවෙන් සහ වෙළඳපොළ වෙත ද්‍රවශීලතාව මුදා හැරීම සඳහා 2018 වසරේ සැප්තැම්බර් මාසයේ සිට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව එක්දින, කෙටිකාලීන, දිගුකාලීන ප්‍රතිවිකුණුම් ගනුදෙනු මෙන්ම, ස්ථාවර පදනම මත රජයේ සුරැකුම්පත් මිල දී ගැනීම් ද සිදු කරන ලදී. මේ අතර, විවට වෙළඳපොළ කටයුතුවල සංඥා ලබාදීමේ හැකියාව ශක්තිමත් කිරීම සඳහා, විවට වෙළඳපොළ වෙන්දේසි සඳහා බැංකු නොවන ප්‍රාථමික ගනුදෙනුකරුවන්ට ප්‍රවේශවීමේ හැකියාව 2018 සැප්තැම්බර් මස 25 වන දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි අත්හිටුවන ලදී.

පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණයෙහි වර්ධනය විශේෂයෙන්ම වසරේ හතරවන කාර්තුවේ දී අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා ඉහළ ගියද, 2015 වසර අගභාගයේ සිට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ක්‍රියාත්මක කළ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයේ අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල අත්කර දෙමින්, 2017 වසරේ පෙන්වුම් කළ මන්දගාමී වීමේ ප්‍රචණතාව අඛණ්ඩව පවත්වා ගනිමින් පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි (M_{2b}) වර්ධනය 2018 වසරේ දී තවදුරටත් මන්දගාමී විය. පුළුල් මුදල් වර්ධනයෙහි මන්දගාමී වීමට දායක වෙමින්, බැංකු පද්ධතිය සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්, විශේෂයෙන්ම 2018 වසරේ අගෝස්තු මාසයේ සිට සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගිය අතර, මේ සඳහා ජාත්‍යන්තර ආයතන වෙත වූ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් වගකීම් ඉහළ යෑම, ප්‍රාග්ධන ප්‍රවාහ පිටතට ගලායෑම හේතුවෙන් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ වෙතට සිදු කරන ලද මැදිහත්වීම් මෙන්ම වාණිජ බැංකුවල විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් වගකීම් ඉහළ යෑම ද හේතු විය. පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2018 වසරේ පළමු මාස අට තුළ දී අඛණ්ඩව මන්දගාමී වුවද, 2018 වසරේ අග භාගය වන විට ණය වර්ධනය ඉහළ ගියේය. මුදල් ප්‍රසාරණයට දායක වෙමින්, 2018 වසරේ දී රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය සහ රාජ්‍ය ව්‍යවසාය ව්‍යාපාර වෙත සපයන ලද ණය ද සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය.

7.1 සංඛ්‍යා සටහන
මහකාලීන මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග

දිනය	ක්‍රියාමාර්ගය
2014 ජනවාරි 02	ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව ලෙස නම් කරන ලද අතර, මහ බැංකුවේ ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය සහ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය, පිළිවෙලින්, නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය ලෙස නම් කරන ලදී. නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින් 8.00% දක්වා අඩුකරන ලදී. 2014 පෙබරවාරි මස 01 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් සුරැකුම් රහිතව සිදු කරන ලදී.
2014 සැප්තැම්බර් 23	විවිධ වෙළඳපොළ කටයුතු සඳහා සහභාගිවන්නන් සඳහා වන 6.50% ක් වූ නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් දිනදර්ශිත මසකට උපරිම අවස්ථා තුනක් දක්වා සීමා කරන ලදී. අවස්ථා තුන ඉක්මවා නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් භාවිතා කරන විවිධ වෙළඳපොළ කටයුතු සඳහා සහභාගිවන්නන් හට වාර්ෂිකව 5.00% ක් වූ විශේෂ පොලී අනුපාතිකයක් පනවන ලදී.
2015 මාර්තු 02	5.00% විශේෂ නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය ඉවත් කරන ලදී.
2015 අප්‍රේල් 15	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය හා නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින්, පිළිවෙලින්, 6.00% සහ 7.50% දක්වා අඩු කරන ලදී.
2015 සැප්තැම්බර් 03	වෙළඳපොළ ඉල්ලුම් හා සැපයුම් තත්ත්ව අනුව විනිමය අනුපාතික තීරණය වීමට ඉඩ හරින ලදී.
2015 දෙසැම්බර් 30	2016 ජනවාරි මස 16 වැනි දින සිට ඇරඹෙන සංචිත කාලපරිච්ඡේදයේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාව ප්‍රතිශතයක 1.50 කින් 7.50% දක්වා ඉහළ නංවන ලදී.
2016 පෙබරවාරි 19	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින්, පිළිවෙලින්, 6.50% සහ 8.00% දක්වා ඉහළ නංවන ලදී.
2016 ජූලි 28	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින්, පිළිවෙලින්, 7.00% සහ 8.50% දක්වා ඉහළ නංවන ලදී.
2017 මාර්තු 24	නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 25 කින්, පිළිවෙලින්, 7.25% සහ 8.75% දක්වා ඉහළ නංවන ලදී.
2018 අප්‍රේල් 04	නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 25 කින් 8.50% දක්වා අඩු කරන ලදී. ඒ අනුව, නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ පරාසය පදනම් අංක 150 සිට පදනම් අංක 125 දක්වා අඩු කරන ලදී.
2018 නොවැම්බර් 14	2108 නොවැම්බර් මස 16 වැනි දින සිට ඇරඹෙන සංචිත කාලපරිච්ඡේදයේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාව ප්‍රතිශතයක 1.50 කින් 6.00% දක්වා අඩු කරන ලදී. ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාවය අඩු කිරීමේදී බලපෑම මධ්‍යස්ථ කිරීම සඳහා නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 75 කින්, 8.00% ක් දක්වා සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පදනම් අංක 50 කින් 9.00% දක්වා ඉහළ නංවන ලදී. ඒ අනුව නිත්‍ය පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ පරාසය පදනම් අංක 125 සිට පදනම් අංක 100 දක්වා අඩු කරන ලදී.
2019 පෙබරවාරි 22	2019 මාර්තු 01 වැනි දින සිට ඇරඹෙන සංචිත කාලපරිච්ඡේදයේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාව ප්‍රතිශතයක 1.00 කින් 5.00% දක්වා අඩු කරන ලදී.

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
සටහන: මෙම කාලපරිච්ඡේදය තුළ හඳුන්වා දෙන ලද සාර්ව විචක්ෂණ ක්‍රියාමාර්ග 8.26 සංඛ්‍යා සටහනෙහි දැක්වේ.

ණය ප්‍රසාරණය, විශේෂයෙන් ආනයන ආශ්‍රිත ණය පාලනය කිරීම සඳහා අතිරේක ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සහ රජය එක්ව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ඒ අනුව, රටවාහන ආනයනය කිරීමේ දී ණයවර ලිපි සඳහා සියයට සියයක අවම මුදල් ආන්තික අවශ්‍යතාවක් නියම කරන ලද අතර, පසුව 2018 වසරේ ඔක්තෝබර් මස සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි එය සියයට දෙසිය දක්වා ඉහළ නංවන ලදී. තවද, 2018 වසරේ ඔක්තෝබර් මාසයේ සිට අත්‍යවශ්‍ය නොවන භාණ්ඩ ආනයනය කිරීමේ දී ණයවර ලිපි සඳහා සහ ප්‍රතිග්‍රහණය මත ලියවිලි ලබාදීමේ කොන්දේසි මත ආනයන සඳහා සියයට සියයක මුදල් ආන්තික අවශ්‍යතාවක් පනවන ලදී. මීට අමතරව, රාජ්‍ය සේවකයන්ට සහනදායී ක්‍රමවේදයක් යටතේ මෝටර් රථ බලපත්‍ර නිකුත් කිරීමේ වැඩපිළිවෙළ අනුව, වාහන ආනයන සඳහා ණයවර ලිපි විවෘත කිරීම 2018 සැප්තැම්බර් මාසයේ සිට අත්හිටුවන ලදී. එසේම, 2018 වසරේ ඔක්තෝබර් මාසයේ දී මෝටර් රථ වාහන සඳහා ණය පහසුකම් සැලසීමේ දී පනවන ලද වටිනාකම මත උපරිම ණය අනුපාතය තවදුරටත් දැඩි කරන ලදී. කෙසේ වුවත්, 2019 රජයේ අයවැය මගින් වාහන ආනයන සඳහා සිදුකළ බදු ඉහළ දැමීමේ සංශෝධනවලින් පසුව, 2019 වසරේ මාර්තු මස 07 වන දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි රටවාහන සහ අත්‍යවශ්‍ය නොවන භාණ්ඩ ආනයනය කිරීමේ දී ණයවර ලිපි විවෘත කිරීම සඳහා පනවන ලද මුදල් ආන්තික සීමා ඉවත් කරන ලදී.

මුදල් ප්‍රතිපත්ති අරමුණු සඵලදායී ලෙස ළගා කර ගැනීමේ සමස්ත අරමුණ ඇතිව උද්ධමන අපේක්ෂා කළමනාකරණය කර ගැනීම සහ ප්‍රතිපත්ති තීරණ සඳහා තුඩුදුන් සාධක සන්නිවේදනය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති සන්නිවේදනය වැඩිදියුණු කරගැනීමට උපායමාර්ග කිහිපයක් අනුගමනය කරන ලදී. මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ පිළිබඳ මහජනතාව සහ පාර්ශ්වකරුවන් අතර පැහැදිලි අවබෝධයක් ඇති කිරීම සඳහා මුදල් ප්‍රතිපත්ති මාධ්‍ය නිවේදන තුළ ඉදිරිය පිළිබඳ වූ අන්තර්ගතය සහ විශ්ලේෂණාත්මක අගය තවදුරටත් ඉහළ නංවන ලදී. නමුත් ශ්‍රී ලාංකීය උද්ධමන ඉලක්කකරණය පිළිබඳ මාධ්‍යවේදීන්ගේ සහ අනෙකුත් පාර්ශ්වකරුවන්ගේ දැනුම වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා වැඩසටහන් ද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මීට අමතරව, මහජනතාව වෙත පුළුල් සාර්ව ආර්ථික සංඛ්‍යාත සහ අදාළ විශ්ලේෂණ ලබාදීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය මූලික ප්‍රකාශන වන වාර්ෂික වාර්තාව සහ මෑතකාලීන ආර්ථික ප්‍රවණතා ප්‍රකාශය අඛණ්ඩව පළ කරන ලදී. ප්‍රධාන ප්‍රකාශනවල අන්තර්ගතය සහ ආකෘතිය වැඩි දියුණු කළ අතර,

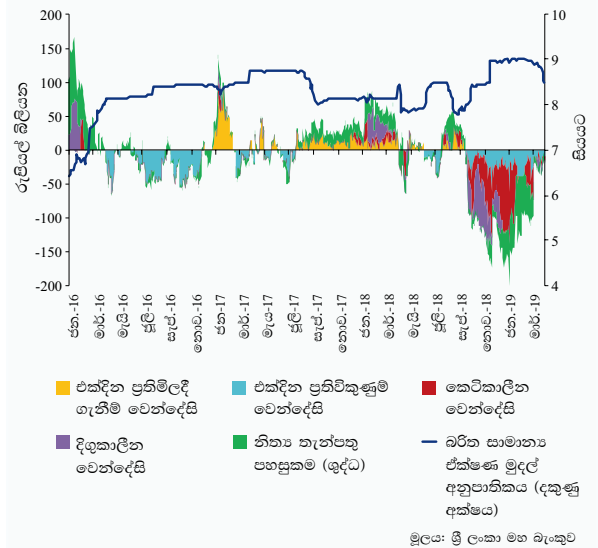
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙබ් අඩවිය විශේෂාංග කිහිපයක් සමගින් භාවිතා කරන්නන්ට පහසුවන සේ වැඩිදියුණු කරන ලදී. සාර්ව ආර්ථික සංඛ්‍යාන, නීතිපතා, සතිපතා සහ කාර්තුමය පදනම මත ඵලදායී ලෙස භාෂා ත්‍රිත්වයෙන්ම වෙබ් අඩවිය මගින් ඵලදායී ලෙස ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය ප්‍රතිපත්ති සහ තීරණ, පුවත්පත් නිවේදන, තොරතුරු සටහන්, ප්‍රකාශන, විවරණිකා, මාධ්‍ය සැසි, රැස්වීම්, වැඩමුළු සහ අධිපතිතුමා හා අනෙකුත් ප්‍රධාන නිලධාරීන්ගේ දේශන හරහා නිරන්තරයෙන් සන්නිවේදනය කරන ලද අතර, එමගින් මහජනතාවගේ සහ අනෙකුත් මූලික පාර්ශ්වකරුවන්ගේ දැනුම්වත්භාවය ඉහළ නැංවීම පමණක් නොව අපේක්ෂිත අඩු උද්ධමන ගමන් මග පිළිබඳ මුද්‍රාගේ අපේක්ෂා ද පාලනය කිරීමට ඉවහල් විය.

7.3 පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම

වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව සහ කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතික

2018 වසරේ පළමු මාස පහ තුළ අතිරික්ත මට්ටමක පැවති දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළ රුපියල් ද්‍රවශීලතාව, 2018 වසරේ හතරවන කාර්තුව වන විට අඛණ්ඩව පවත්නා ද්‍රවශීලතා හිඟයක් දක්වා වර්ධනය විය. ප්‍රධාන වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිල දී ගැනීම සහ දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළෙන් විදේශ විනිමය මිල දී ගැනීම හේතුකොටගෙන වසරේ පළමු මාස පහ තුළ වෙළෙඳපොළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව රුපියල් බිලියන 20 ක පමණ සාමාන්‍යයක පැවතුණි. බරිත සාමාන්‍ය ඒකමුදල් අනුපාතිකය අපේක්ෂිත මට්ටමේ පවත්වාගෙන යාමේ අරමුණ ඇතිව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙළෙඳපොළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කර ගැනීම සඳහා මෙම කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී එක් දින, කෙටි හා දිගු කාලීන ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ වෙන්දේසි පැවැත්වීය. කෙසේ වෙතත්, මහ බැංකුවේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් කල්පිරීමට පෙර අලෙවි කිරීම, විදේශ සංචිතවල ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීම සඳහා කෙටිකාලීන හුවමාරු ගිවිසුම් කල්පිරීමට සැලැස්වීම සහ විදේශ විනිමය අනුපාතයෙහි අධික විචලනය වළක්වා ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විදේශ විනිමය විකිණීමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, 2018 වසරේ ජුනි සිට ජූලි මාසයේ මැද භාගය දක්වා කාලය තුළ දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව හිඟ මට්ටමක පැවතිණි. කෙසේ වෙතත්, රජය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සමඟ විදේශ විනිමය ඉදිරි ගනුදෙනුවලට එළඹීමත් සමඟ 2018 ජූලි මස මැද භාගයේ සිට සැප්තැම්බර් දක්වා කාලය තුළ දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව තාවකාලික අතිරික්තයක්

7.6 රජය සමඟ දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළ රුපියල් ද්‍රවශීලතාව සහ ද්‍රවශීලතා කළමනාකරණය

දක්වා වර්ධනය විය. එතැන් සිට, රජය සමඟ එළැඹී ඉදිරි ගිවිසුම් කල්පිරීම, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් විදේශ විනිමය විකිණීම සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් කල්පිරීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු කොට ගෙන ද්‍රවශීලතාව නැවතත් හිඟ මට්ටමකට පත් විය. ඉන් පසුව, ප්‍රධාන වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් විදේශ විනිමය විකිණීම හේතුවෙන්, දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව ඉහළ ගොස් අඛණ්ඩ ද්‍රවශීලතා හිඟයක් බවට පත් විය. දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළෙහි අඛණ්ඩව පැවති ද්‍රවශීලතා හිඟයට විසඳුමක් ලෙස, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2018 නොවැම්බර් මැද සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි වාණිජ බැංකුවල සියලු රුපියල් තැන්පතු වගකීම් සඳහා අදාළ ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය සියයට 7.50 සිට සියයට 6.00 දක්වා ප්‍රතිශතයක 1.50 කින් පහළ දැමීය. මෙම ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගය හරහා රුපියල් බිලියන 90 ක පමණ ද්‍රවශීලතාවක් ස්ථාවර පදනමකින් වෙළෙඳපොළට එක් වුවද, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් විදේශ විනිමය විකිණීම හේතුකොටගෙන දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව අඛණ්ඩව හිඟ මට්ටමක පැවතුණි. මෝටර් වාහන ආනයනයට අදාළ ණයවර ලිපි මත ආන්තික අවශ්‍යතා පැනවීම සහ එම තැන්පතු ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ පවත්වාගෙන යෑමේ අවශ්‍යතාව ද කිසියම් දුරකට ද්‍රවශීලතා හිඟය සඳහා දායක විය. ඒ අනුව, සැප්තැම්බර් මැද භාගයේ සිට 2018 වසර අවසානය දක්වා දෛනික එක් දින ද්‍රවශීලතා හිඟය සාමාන්‍යයෙන් රුපියල් බිලියන 57.4 ක් වූ අතර, 2018 වසර අවසානයේ දී

එක් දින ද්‍රවශීලතා හිඟය රුපියල් බිලියන 148.4 ක් විය. ඒ අනුව, දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළට අවශ්‍ය ද්‍රවශීලතාව සැපයීම සහ ඒ තුළින් කෙටි කාලීන පොලී අනුපාතිකවල ස්ථායීතාව පවත්වාගෙන යෑම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව එක් දින, කෙටි කාලීන හා දිගු කාලීන ප්‍රතිච්ඡාන්ත වෙන්දේසි පැවැත් වූ අතර, ස්ථාවර පදනමින් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිල දී ගන්නා ලදී. දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතා හිඟ තත්ත්වය 2019 වසරේ පළමු මාස දෙකක කාලය තුළ ද අඛණ්ඩව පැවති හෙයින්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2019 මාර්තු 01 දින සිට ක්‍රියාත්මකවන පරිදි ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාව සියයට 5.00 දක්වා තවදුරටත් ප්‍රතිශතාංක 1.00 කින් පහළ දමන ලදී.

වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයෙහි වෙනස්වීම් සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති සංඥා පිළිබිඹු කරමින්, 2018 වසර තුළ දී එක් දින පොලී අනුපාතික මිශ්‍ර හැසිරීමක් පෙන්නුම් කළේය. 2018 පළමු මාස තුන තුළ, දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළ අතිරික්ත රුපියල් ද්‍රවශීලතාවට ප්‍රතිචාර දක්වමින්, බරිත සාමාන්‍ය ඒකික මුදල් අනුපාතිකය බොහෝදුරට ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව මධ්‍යයේ පැවතුණේය. මේ අතර, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර පොලී ආදායම මත රඳවා ගැනීමේ බද්ද 2018 අප්‍රේල් 01 වැනි දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි ඉවත් කිරීමේ තීරණයත් සමඟ එහි බලපෑම වාණිජ බැංකු විසින් වැරදි ලෙස අර්ථකථනය කිරීම හේතුවෙන්, 2018 මාර්තු අවසාන කාලය තුළ බරිත සාමාන්‍ය ඒකික මුදල් අනුපාතිකයෙහි තාවකාලික ඉහළ යෑමක් දක්නට ලැබිණි. කෙසේ වෙතත්, 2018 අප්‍රේල් මුල් කාලයේ දී නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය පහළ දැමීමත් සමඟ බරිත සාමාන්‍ය ඒකික මුදල් අනුපාතිකය පහළ ගිය

අතර, 2018 මැයි අවසානය දක්වා එය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝව මධ්‍යයෙහි පැවතුණි. 2018 වසර මධ්‍යයේ දී දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාව හිඟ තත්ත්වයට පත් වීමත් සමඟ බරිත සාමාන්‍ය ඒකික මුදල් අනුපාතිකය ඉහළ ගිය අතර, එය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ ඉහළ සීමාවේ පැවතුණි. අතිරික්ත ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයත් සමඟ, 2018 වසරේ අගෝස්තු සිට සැප්තැම්බර් මැද දක්වා කාලය තුළ බරිත සාමාන්‍ය එකික මුදල් අනුපාතිකය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ මධ්‍යය දක්වා පහළ ගිය ද, ඉන් පසුව එය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ ඉහළ මට්ටමට නැවත ළඟා විය. අඛණ්ඩව පැවති දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළ ඉහළ ද්‍රවශීලතා හිඟය සහ 2018 නොවැම්බර් මැද භාගයේ දී ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ඉහළ දැමීමත් සමඟ සුදුසු පරිදි විවට වෙළෙඳපොළ කටයුතු සිදුකරමින්, බරිත සාමාන්‍ය එකික මුදල් අනුපාතිකය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ ඉහළ සීමාව ආසන්නයේ පවත්වා ගැනුණි. බරිත සාමාන්‍ය ඒකික මුදල් අනුපාතිකය 2017 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 8.15 හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර අවසානයේ දී සියයට 8.95 ක් විය. තවද, දෛනික විවට වෙළෙඳපොළ වෙන්දේසි සඳහා වන බරිත සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතික සහ ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතික 2018 වසර තුළ දී බරිත සාමාන්‍ය ඒකික මුදල් අනුපාතිකයෙහි වෙනස් වීම් හා අනුකූලව විචලනය විය. ඒ අනුව, විවට වෙළෙඳපොළ ප්‍රතිච්ඡාන්ත වෙන්දේසි සඳහා වන බරිත සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතික 2018 වසර ජුනි මස අවසානයේ පැවති සියයට 8.49 සිට 2018 වසර අවසානය වන විට සියයට 8.98 දක්වා ඉහළ ගියේය. 2018 වසර අවසානය වන විට එක් දින සහ එක්

7.2 සංඛ්‍යා සටහන

තෝරාගත් මුදල් වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික

	වාර්ෂික පොලී අනුපාතිකය සියයට							
	බරිත සාමාන්‍ය ඒකික මුදල් අනුපාතිකය		එක්දින විවට වෙළෙඳපොළ වෙන්දේසි		ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතිකය (එක් දින)		ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතිකය (මාස 12)	
	කාලපරිච්ඡේදය අග	මාසික සාමාන්‍යය	ප්‍රතිමිලදී ගැනුම්	ප්‍රතිච්ඡාන්ත	කාලපරිච්ඡේදය අග	මාසික සාමාන්‍යය	කාලපරිච්ඡේදය අග	මාසික සාමාන්‍යය
දෙසැ.-15	6.40	6.35	6.14	-	6.40	6.36	7.66	7.68
දෙසැ.-16	8.42	8.41	7.43	-	8.44	8.43	12.00	12.00
දෙසැ.-17	8.15	8.13	7.25	-	8.15	8.15	12.18	12.19
මාර්.-18	8.41	8.16	-	8.45	8.43	8.16	11.64	11.58
ජූනි.-18	8.50	8.31	-	8.49	8.50	8.29	11.47	11.41
සැප්.-18	8.40	8.02	-	8.18	8.35	8.01	11.50	11.50
දෙසැ.-18	8.95	8.96	-	8.98	9.00	9.00	11.80	11.77

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

අවුරුදු අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතික, 2017 වසර අවසානයේ දී පැවති සියයට 8.15 සහ සියයට 12.18 හා සැසඳීමේ දී පිළිවෙලින්, සියයට 9.00 ක් සහ සියයට 11.80 ක් විය. තවද, විවට වෙළෙඳපොළ කටයුතුවල සංඥා කිරීමේ හැකියාව ශක්තිමත් කිරීම හා එමගින් බර්ත සාමාන්‍ය ඒකීයණ පොලී අනුපාතිකය සඵලදායී ලෙස කළමනාකරණය කිරීමේ අරමුණ ඇතිව, බැංකු නොවන ප්‍රාථමික වෙළෙඳුන්ට විවට වෙළෙඳපොළ වෙන්දේසි සඳහා ප්‍රවේශ වීමට තිබූ අවසරය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් 2018 සැප්තැම්බර් 25 දින සිට අත්හිටුවන ලදී.

රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතිකය

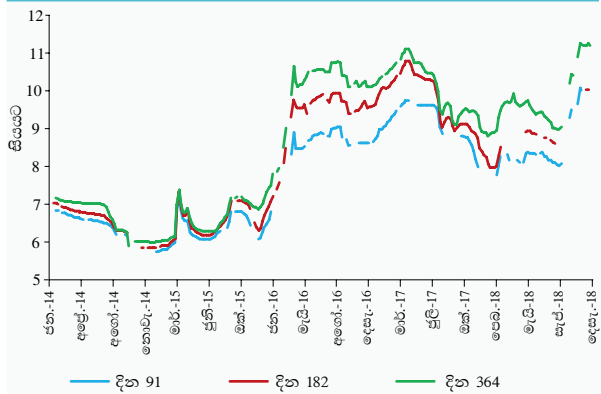
2018 වසරේ පළමු මාස නවය තුළ දී මිශ්‍ර හැසිරීමක් පෙන්නුම් කරන ලද රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික, දැඩි ද්‍රවශීලතා වාතාවරණය මධ්‍යයේ වෙළෙඳපොළ අපේක්ෂාවල වෙනස්වීම් මෙන්ම රජයේ මූල්‍ය අවශ්‍යතා පිළිබිඹු කරමින් 2018 වසරේ අවසාන කාර්තුව තුළ දී සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. රජය වෙත වූ විදේශ මූල්‍ය ලැබීම් ප්‍රමාද වීම මෙන්ම රජයේ මූල්‍ය අවශ්‍යතා ඉහළ යෑම හේතුවෙන් 2018 වසරේ පළමු කාර්තුව තුළ දී ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මත ඵලදා අනුපාතික ඉහළ ගියේය. 2018 අප්‍රේල් මාසයේ නිකුත් කරන ලද ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය මගින් එ.ජ.ඩොලර් බිලියන 2.5 ක ලැබීම් හේතුවෙන් ඵලදා අනුපාතික යම් ස්ථායී මට්ටමක පැවතිය ද, ජාත්‍යන්තර දැඩි මූල්‍ය තත්ත්වය හමුවේ විදේශ ආයෝජකයින් විසින් රජයේ සුරැකුම්පත් මත සිදුකොට තිබූ ආයෝජන ඉවත්කර ගැනීම කිසියම්

දුරකට හේතුකොටගෙන 2018 මැයි මාසයේ දී රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් ඵලදා අනුපාතික මත ඉහළ පීඩනයක් ඇති විය. 2018 ජූලි - අගෝස්තු මාස තුළ දී ඵලදා අනුපාතික ඉහළ යෑම සඳහා පැවති පීඩනය යම්තාක් දුරකට ලිහිල් වුවද, දැඩි ද්‍රවශීලතා වාතාවරණය සහ ප්‍රාග්ධන ගලායෑම් මධ්‍යයේ ඇති වූ අයහපත් වෙළෙඳපොළ තත්ත්ව හේතුවෙන් 2018 සැප්තැම්බර් මාසයේ සිට ඵලදා අනුපාතික නැවත ඉහළ ගියේය. රට තුළ පැවති දේශපාලන අවිනිශ්චිතභාවය හේතුවෙන් 2018 වසරේ අවසාන කාල සීමාව තුළ දී භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මත ඵලදා අනුපාතික අඛණ්ඩව ඉහළ මට්ටමක පැවතිණි. මෙම වර්ධනයන් පිළිබිඹු කරමින්, 2017 වසර අවසානයේ පැවති ඵලදා අනුපාතික හා සැසඳීමේ දී දින 91, දින 182 සහ දින 364 භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා වූ ඵලදා අනුපාතික 2018 වසර තුළ දී සියයට 10.01, සියයට 9.99 හා සියයට 11.20 දක්වා, පිළිවෙලින් පදනම් අංක 232 කින්, පදනම් අංක 169 කින් සහ පදනම් අංක 230 කින් ඉහළ ගියේය. 2019 ජනවාරි මාසයේ මැද සිට ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා වූ ඵලදා අනුපාතික ක්‍රමයෙන් පහළ ගියේය.

2018 වසරේ දී ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා වන ඵලදා අනුපාතික මිශ්‍ර හැසිරීමක් පෙන්නුම් කළේය. භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල ඵලදා අනුපාතිකවල හැසිරීම අනුව යමින්, රජයේ ඉහළ ණය ගැනීමේ අවශ්‍යතාව හේතුවෙන් ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සඳහා වන ඵලදා අනුපාතික ද, 2018 වසරේ පළමු කාර්තුව තුළ දී ඉහළ ගියේය. කෙසේ වුවද, ඉන් අනතුරුව වෙළෙඳපොළ ප්‍රවණතා සහ වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතා තත්ත්ව අනුව යමින් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ඵලදා අනුපාතික මිශ්‍ර හැසිරීමක් පෙන්නුම් කළේය. දේශීය දේශපාලන අවිනිශ්චිතභාව මධ්‍යයේ විදේශීය මූල්‍ය ලැබීම් ප්‍රමාදවීම් සමග දේශීය මූල්‍යයන අවශ්‍යතාව ඉහළ යෑම හේතුවෙන්, 2018 වසර අවසාන වන විට සමස්තයක් ලෙස භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ඵලදා අනුපාතික ඉහළ ගියේය. 2018 වසර තුළ දී රජය කෙටි කාලීන සහ මැදි කාලීන භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වැඩි වශයෙන් නිකුත් කළ අතර, වසර 10 ක සහ වසර 15 ක පරිච්ඡේද කාල සහිත දිගු කාලීන භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ද ඇතැම් අවස්ථාවල නිකුත් කරන ලදී. කෙසේ වුවද, අරමුදල් ආපසු ගෙවීම් ඒකරාශී වීමේ ගැටලු ඇති වීම වැළැක්වීම සඳහා 2018 වසරේ දී වසර 2 ක පරිච්ඡේද කාල සහිත භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් නොකරන ලදී. රජය විසින්, විශේෂයෙන්ම වසරේ පළමු මාස නවය තුළ,

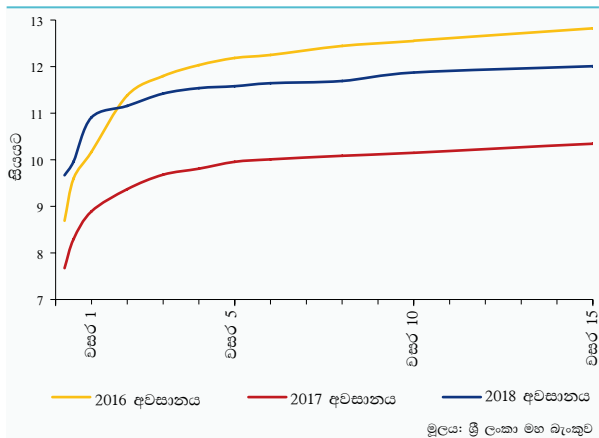
7.7 රජය සටහන
භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සඳහා
ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ ඵලදා අනුපාතික (අ)

(අ) ලංසු පිළිගත නොහැකිවීම හෝ අදාළ පරිච්ඡේද කාලය සඳහා සුරැකුම්පත් නිකුතු ඉදිරිපත් නොකිරීම හේතුවෙන් ඇතැම් සති සඳහා ඵලදා අනුපාතික වාර්තා නොවේ.

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

7.8 රජය සටහන
රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා ද්විතියික
වෙළඳපොළ ඵලදා වක්‍රය

එ.ජ.ඩොලර් මත පදනම් වූ කෙටි සහ මැදි කාලීන ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර විවිධ ස්ථාවර සහ විචල්‍ය පොලී අනුපාතික යටතේ නිකුත් කරන ලදී. තවද, වසර 5 සහ වසර 10 ක පරිණත කාල සහිතව ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර පිළිවෙළින් සියයට 5.75 සහ සියයට 6.75 කුපන් පොලී අනුපාතික යටතේ 2018 අප්‍රේල් මාසයේ දී නිකුත් කරන ලද අතර, එතුළින් ජාත්‍යන්තර බැඳුම්කර වෙළඳපොළෙහි ශ්‍රී ලංකාවේ දොළොස්වන එ.ජ.ඩොලර් පදනම් වූ බැඳුම්කර නිකුතුව සටහන් කරන ලදී. මේ අතර, 2019 මාර්තු මාසයේ දී වසර 5 ක සහ වසර 10 ක පරිණත කාල සහිත ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර පිළිවෙළින් කුපන් පොලී අනුපාතික සියයට 6.85 සහ සියයට 7.85 යටතේ නිකුත් කරන ලදී.

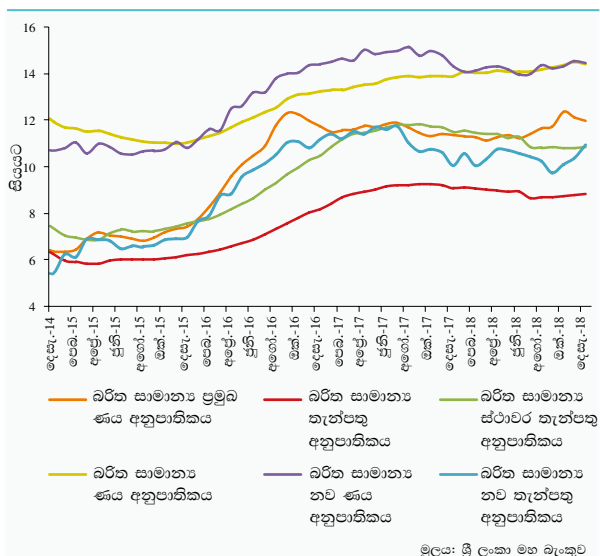
පැවති හිඟ ද්‍රවශීලතා තත්ත්ව හමුවේ රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා ද්විතියික වෙළඳපොළ ඵලදා වක්‍රය, 2017 වසරේ පැවති මට්ටම හා සැසඳීමේ 2018 වසරේ දී ඉහළට විතැන් විය. දින 91, දින 182 සහ දින 364 පරිණත කාල සහිත භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල ද්විතියික වෙළඳපොළ ඵලදා අනුපාතික 2017 වසරේ පැවති මට්ටම හා සැසඳීමේ දී 2018 වසරේ දී පිළිවෙළින් පදනම් අංක 199 කින්, 167 කින් සහ 202 කින් සියයට 9.67, සියයට 9.96 සහ සියයට 10.91 දක්වා ඉහළ ගියේය. භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ඵලදා අනුපාතික ද 2017 වසරේ වාර්තා වූ අනුපාතිකවලට සාපේක්ෂව 2018 වසර අවසානයේදී පදනම් අංක 148 සිට 179 දක්වා පරාසයකින් ඉහළ ගියේය. කෙසේ වුවද, ද්‍රවශීලතා හිඟය අඩු කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ගත් ක්‍රියාමාර්ගවලට ප්‍රතිචාර දක්වමින් සහ වෙළඳපොළ පිළිබඳ ආයෝජකයන්ගේ අපේක්ෂා යහපත් වීම මෙන්ම, 2019 මාර්තු මාසයේ සිදු කළ ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුව

හේතුවෙන් 2019 වසරේ මුල් කාලයේ දී ද්විතියික වෙළඳපොළ ඵලදා වක්‍රයෙහි පහතට විතැන් වීමක් දක්නට ලැබුණි.

තැන්පතු සහ ණය පොලී අනුපාතික

2018 අප්‍රේල් මාසය වන තෙක් පවත්වා ගෙන යනු ලැබූ දැඩි ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය සහ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය මධ්‍යයේ වාණිජ බැංකුවල බොහෝ තැන්පතු පොලී අනුපාතික ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. සමස්තයක් වශයෙන්, වාණිජ බැංකු වෙතැති සියලුම පොලී උපයන රුපියල් තැන්පතුවලට අදාළ පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම පිළිබිඹු කරනු ලබන බරිත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය, 2017 වසර අවසානයේ වාර්තා කළ සියයට 9.07 සිට 2018 වසර අවසානය වන විට සියයට 8.81 ක් දක්වා පදනම් අංක 26 කින් පහළ ගියේය. එසේම, වාණිජ බැංකු වෙතැති සියලුම පොලී උපයන කාලීන තැන්පතුවලට අදාළ පොලී අනුපාතික මත පදනම් වූ බරිත සාමාන්‍ය ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය ද 2017 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 11.48 සිට 2018 වසර අවසානය වන විට සියයට 10.85 ක් දක්වා පදනම් අංක 63 කින් පහළ ගියේය. මේ අතර, රජය විසින් වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතික මත ලබා දුන් සහන හේතුවෙන් පොලී අනුපාතික කෙරෙහි ඇතිකළ බලපෑම ඉවත් කිරීම සඳහා බරිත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය සහ බරිත සාමාන්‍ය ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය ගණනය කිරීමේ දී, 2018 ජූලි මාසයේ සිට ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසි ගිණුම් සඳහා ලබා දුන්

7.9 රජය සටහන
වාණිජ බැංකු ණය සහ තැන්පතු අනුපාතික

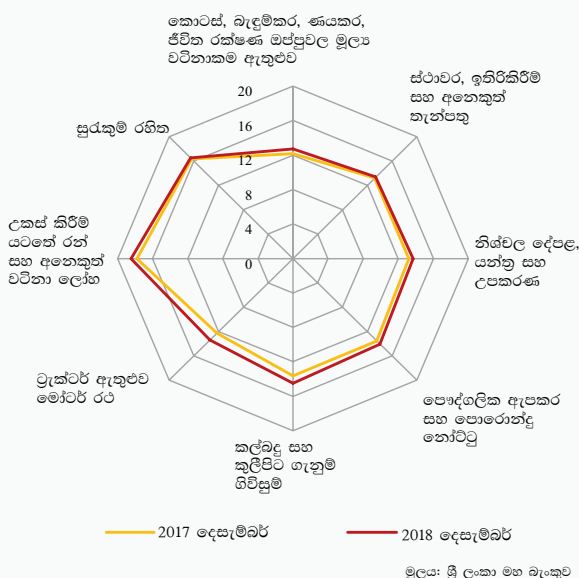
සියයට 15.00 ක විශේෂ පොලී අනුපාතික වෙනුවට ඊට අදාළ වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික භාවිතා කරන ලදී. දැඩි ද්‍රවශීලතා තත්ත්ව යටතේ තැන්පතු දිරිමත් කිරීමට වාණිජ බැංකු දැරූ උත්සාහයන් පිළිබිඹු කරමින්, මාසයක් තුළ වාණිජ බැංකු විසින් රැස්කරන ලද සියලුම නව තැන්පතුවලට අදාළ පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම පිළිබිඹු කරනු ලබන, බරිත සාමාන්‍ය නව තැන්පතු අනුපාතිකය 2017 අවසානයේ පැවති සියයට 10.06 සිට 2018 අවසානය වන විට සියයට 10.94 දක්වා පදනම් අංක 88 කින් ඉහළ ගියේය. තවද, මාසයක් තුළ වාණිජ බැංකු විසින් රැස් කරන ලද සියලුම නව ස්ථාවර තැන්පතුවලට අදාළ පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම පිළිබිඹු කරනු ලබන, බරිත සාමාන්‍ය නව ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය, 2017 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 10.65 සිට 2018 වසර අවසාන වන විට සියයට 11.27 දක්වා පදනම් අංක 62 කින් ඉහළ ගියේය. තැන්පතු පොලී අනුපාතිකවලට සාපේක්ෂව සැලකිය යුතු ලෙස අඩු මට්ටමක පැවතී උද්ධමනය සමග ධනාත්මක මූර්ත පොලී අනුපාතික පැවතීම තුළින් 2018 වසර තුළ දී ඉතුරුම් තැන්පතුකරුවන්ට අඛණ්ඩව වාසිදායක තත්ත්වයක් පැවතුණි.

ණය සඳහා වූ අඛණ්ඩ ඉහළ ඉල්ලුම මධ්‍යයේ පැවති දැඩි ද්‍රවශීලතා තත්ත්ව හේතුවෙන් 2018 වසර තුළ දී වාණිජ බැංකු ණය පොලී අනුපාතික ඉහළ මට්ටමක පැවතිණි. වාණිජ බැංකු විසින් සතියක් තුළ සිය ප්‍රමුඛ ගනුදෙනුකරුවන් වෙත සපයන ලද

කෙටිකාලීන ණය සහ අත්තිකාරම් සඳහා වන පොලී අනුපාතික මත පදනම්ව සතිපතා ගණනය කරනු ලබන බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය අනුපාතිකය, 2018 වසර අවසානය වන විට සියයට 12.09 දක්වා පදනම් අංක 54 කින් ඉහළ ගියේය. සතිපතා බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය අනුපාතිකයෙහි මාසික සාමාන්‍ය වශයෙන් ගණනය කරනු ලබන මාසික බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය අනුපාතිකය සලකා බලන කාලය තුළ දී සියයට 11.94 දක්වා පදනම් අංක 61 කින් ඉහළ ගියේය. බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද සියලුම රුපියල් ණය සහ අත්තිකාරම්වලට අදාළ පොලී අනුපාතික මත පදනම් වූ බරිත සාමාන්‍ය ණය පොලී අනුපාතිකය 2018 වසර තුළ දී සියයට 14.40 දක්වා පදනම් අංක 52 කින් ඉහළ ගියේය. මේ අතර, එක් එක් වාණිජ බැංකු අනුව සලකා බලන විට බරිත සාමාන්‍ය ණය පොලී අනුපාතිකය, 2017 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 10.22 - 16.23 පරාසය හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර අවසානයේ දී සියයට 10.96-17.25 අතර පරාසයක් දක්වා ඉහළ ගියේය. 2018 වසර තුළ දී සුරැකුම් මත පදනම් වන බොහෝ ණය පොලී අනුපාතික ද ඉහළ ගියේය. විශේෂයෙන්ම, ට්‍රැක්ටර් ඇතුළුව මෝටර් රථ යනාදී සුරැකුම් මත වූ ණය හා අත්තිකාරම් සහ කල්බදු හා කුලීපිට ගැනුම් ගිවිසුම්වලට අදාළ පොලී අනුපාතික වසර තුළ දී සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. තවද, මසක කාලයක් තුළ වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද නව ණය සහ අත්තිකාරම්වල අදාළ බරිත සාමාන්‍ය නව ණය අනුපාතිකය 2018 වසර තුළ දී සියයට 14.44 දක්වා පදනම් අංක 13 කින් ඉහළ ගියේය. එමෙන්ම, 2018 වසර තුළ පැවති අඩු උද්ධමනකාරී වාතාවරණය තුළ මූර්ත ණය පොලී අනුපාතික ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. මීට අමතරව, තැන්පතු අනුපාතික සහ ණය අනුපාතික අතර පරතරය ද ඉහළ අගයක් ගන්නා ලදී.

සෑම වසරක් අවසානයේ දීම මුදල් මණ්ඩලය විසින් තීරණය කරනු ලැබ රජයේ ගැසට් පත්‍රයෙහි ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලබන නෛතික පොලී අනුපාතිකය සහ වෙළඳ පොලී අනුපාතිකය¹ 2018 වසර සඳහා වූ සියයට 9.08 හා සැසඳීමේ දී 2019 වසර සඳහා සියයට 11.50 ක් විය. මෙම පොලී අනුපාතික පෙර මාස දොළහ සඳහා වන වාණිජ බැංකුවල බරිත තැන්පතු පොලී අනුපාතික

7.10 රූප සටහන
සුරැකුම් වර්ගය අනුව වාණිජ බැංකුවල බරිත සාමාන්‍ය ණය අනුපාතික (%)

1. නෛතික පොලී අනුපාතිකය 1990 අංක 6 දරන සිවිල් විධාන සංග්‍රහය (සංශෝධන) පනතේ නිර්වචනය කර ඇති අතර, එය මුදලක් අයකර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් වූ ඕනෑම නීතිමය ක්‍රියාමාර්ගයක දී අදාළ වේ. වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකය, 1990 අංක 2 දරන ණය ආපසු අය කර ගැනීමේ (විශේෂ විධිවිධාන) පනතේ නිර්වචනය කර ඇති අතර, ණය දෙන ආයතන විසින් වාණිජමය ගනුදෙනුවක් සම්බන්ධයෙන් වූ රුපියල් 150,000 කට වඩා වැඩි ණය මුදලක් අය කර ගැනීමේ දී ඒ සඳහා එකඟ වූ පොලී අනුපාතිකයක් නොමැති විටක අදාළ වේ.

සහ බර්ත ණය පොලී අනුපාතිකවල සාමාන්‍ය මත පදනම්ව ගණනය කරනු ලැබේ.²

සාංගමික ණය උපකරණ මත පොලී අනුපාතික

2018 වසර තුළ දී යම් මන්දගාමී වීමක් පෙන්නුම් කළ ද, සාංගමික ණය සුරැකුම් මත පොලී අනුපාතික ඉහළ මට්ටමක පැවතිණි. වාණිජ පත්‍රිකාවලට අදාළ පොලී අනුපාතික 2017 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 13.75-16.50 පරාසය හා සැසඳීමේ දී 2018 වසරේ දී සියයට 13.10-15.00 ක පරාසය දක්වා පහළ ගියේය. බාසල් III රාමුව ක්‍රියාත්මක කිරීම යටතේ නියම කරන ලද අවම ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවන් සපුරා ගැනීම සඳහා වාණිජ බැංකු ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ග පිළිබිඹු කරමින්, 2017 වසරේ ලැයිස්තුගත ණයකර නිකුතු 13 හා සැසඳීමේ දී 2018 වසරේ දී සමාගම් 11 කට අදාළ ලැයිස්තුගත ණයකර නිකුතු 21 ක් වාර්තා වූ අතර, එම ණයකර වසර 3 සිට වසර 10 දක්වා පරිණත කාලසීමාවන්ගෙන් යුතු විය. මෙම ණයකර විවිධ ස්ථාවර සහ විචල්‍ය පොලී අනුපාතික යටතේ නිකුත් කරන ලදී. මෙම ණයකර සඳහා ලබා දුන් ස්ථාවර පොලී අනුපාතික, 2017 වසරේ වාර්තා වූ සියයට 12.50-15.00 පරාසය හා සැසඳීමේ දී 2018 වසරේ දී සියයට 12.00-14.75 ක අතර පරාසයක පැවතිණි.

විදේශ විනිමය තැන්පතු මත වන පොලී අනුපාතික

ආමරිකා එක්සත් ජනපදයේ පොලී අනුපාතික ඉහළ යෑම සමග ගෝලීය මූල්‍ය තත්ත්වය ක්‍රමයෙන් දැඩි වුවද, වාණිජ බැංකුවල පවත්වාගෙන යන විදේශ විනිමය තැන්පතු මත වන පොලී අනුපාතික 2018 වසර තුළ දී මිශ්‍ර හැසිරීමක් පෙන්නුම් කරන ලදී. එක්සත් ජනපද ෆෙඩරල් සංචිත බැංකුව විසින් වසර තුළ දී ෆෙඩරල් අරමුදල් අනුපාතිකය සිව් වතාවක් පදනම් අංක 100 කින් ඉහළ දමන ලද අතර, 2018 වසර අවසානය වන විට එය සියයට 2.25-2.50 අතර පරාසයක පැවතුණි. එංගලන්ත මහ බැංකුව ද ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පදනම් අංක 25 කින් සියයට 0.75 දක්වා ඉහළ දමන ලද අතර, යුරෝපීය මහ බැංකුව එහි වත්කම් මිල දී ගැනීමේ වැඩසටහන 2018 වසර අවසානයේ දී නිමා කරන ලදී. මෙම තත්ත්වයන් පිළිබිඹු කරමින්, එ.ජ.ඩොලර්වලින් පවත්වාගෙන යනු ලබන කාලීන ඉතුරුම්වලට අදාළ පොලී අනුපාතික 2017 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 0.15-5.03 පරාසය හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර

7.3 සංඛ්‍යා සටහන

පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම

පොලී අනුපාතිකය	වාර්ෂික පොලී අනුපාතිකය සියයට	
	2017 අවසානයට	2018 අවසානයට
ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික		
නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය	7.25	8.00
නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය	8.75	9.00
බර්ත සාමාන්‍ය ඒකසේ මුදල් අනුපාතිකය	8.15	8.95
රජයේ සුරැකුම්පත් මත පදනම් අනුපාතික		
ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ (අ)		
භාණ්ඩාගාර බිල්පත්		
දින 91	7.69	10.01
දින 182	8.30	9.99
දින 364	8.90	11.20
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර		
වසර 2	9.83	-
වසර 3	9.55	11.88
වසර 4	11.14	-
වසර 5	10.20	11.69
වසර 10	10.36	10.20
ද්විතීයික වෙළඳපොළ		
භාණ්ඩාගාර බිල්පත්		
දින 91	7.68	9.67
දින 182	8.30	9.96
දින 364	8.89	10.91
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර		
වසර 2	9.37	11.16
වසර 3	9.68	11.42
වසර 4	9.81	11.54
වසර 5	9.96	11.58
වසර 10	10.15	11.87
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු (ආ)		
තැන්පතු පොලී අනුපාතික		
ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	0.50-9.50	0.50-8.50
එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු (ඇ)	4.89-15.00	4.53-15.00
බර්ත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය (ඈ)	9.07	8.81
බර්ත සාමාන්‍ය ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය (ඈ)	11.48	10.85
බර්ත සාමාන්‍ය නව තැන්පතු අනුපාතිකය (ඈ)	10.06	10.94
බර්ත සාමාන්‍ය නව ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය (ඈ)	10.65	11.27
ණය පොලී අනුපාතික		
බර්ත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය පොලී අනුපාතිකය	11.33	11.94
බර්ත සාමාන්‍ය ණය පොලී අනුපාතිකය	13.88	14.40
බර්ත සාමාන්‍ය නව ණය පොලී අනුපාතිකය	14.31	14.44
අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන (ඉ)		
තැන්පතු පොලී අනුපාතික		
ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව		
ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	4.00	4.00
එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු	11.00	10.50
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් (ඊ)		
ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	5.43-7.99	5.21-7.77
එක් අවුරුදු ස්ථාවර තැන්පතු	12.15-13.71	11.63-13.21
ණය පොලී අනුපාතික		
ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව	13.00-16.00	6.75-16.25
රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව (උ)	10.50-20.00	10.50-20.00
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් (ඊ)		
මූල්‍ය කල්බදු කුලීපිට ගැනුම්	17.40-28.03	16.92-28.80
නිශ්චල දේපළ මත ලබා දුන් ණය	15.00-20.84	15.16-18.65
17.95-20.18	21.36-19.21	
සාංගමික ණය වෙළඳපොළ		
ණයකර	12.50-15.00	12.00-14.75
වාණිජ පත්‍රිකා	13.75-16.50	13.10-15.00

2. 2018 වසරේ දී තේනික පොලී අනුපාතිකය සහ වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකය ගණනය කිරීමේ ක්‍රමවේදය සංශෝධනය කරන ලදී. ඒ අනුව, 2019 වසර සඳහා පොලී අනුපාතික ගණනය කරන ලද්දේ 2018 වසරේ ඔක්තෝබර් මාසයෙන් අවසන් වූ පෙර මාස දොළහ සඳහා වන වාණිජ බැංකුවල බර්ත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතික සහ බර්ත සාමාන්‍ය ණය පොලී අනුපාතිකවල සරල සාමාන්‍ය ගණනය කිරීමෙනි.

අවසානයේ දී සියයට 0.25 - 6.00 පරාසයක් දක්වා ඉහළ ගියේය. කෙසේ වුවද, එ.ජ.ඩොලර්වලින් පවත්වාගෙන යනු ලබන ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු සඳහා අදාළ පොලී අනුපාතික 2017 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 0.02-4.38 පරාසය හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර අවසානයේ දී සියයට 0.02 - 4.12 ක පරාසයක පැවතුණි. ස්ටර්ලින් පවුම්වලින් පවත්වාගෙන යනු ලබන කාලීන තැන්පතු සඳහා වන පොලී අනුපාතික 2018 වසර අවසානය වන විට සියයට 0.10-3.50 ක පරාසයක පැවති අතර, එය 2017 වසර අවසානයේ දී සියයට 0.20-4.57 පරාසයක විය. මේ අතර, ස්ටර්ලින් පවුම්වලින් පවත්වාගෙන යනු ලබන ඉතුරුම් තැන්පතු සඳහා අදාළ පොලී අනුපාතික 2017 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 0.10 - 2.25 පරාසය හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර අවසානයේ දී සියයට 0.10-2.48 ක අතර පරාසයක පැවතිණි.

7.4 මුදල් සහ ණය සමස්තවල ප්‍රවණතා

සංචිත මුදල්

2018 නොවැම්බර් මාසයේ දී ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය පහළ දැමීමත් සමගම, 2018 වසර තුළ දී, විශේෂයෙන්ම, වසරේ අවසාන කාල සීමාව තුළ දී සංචිත මුදල් මන්දගාමී වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. ඒ අනුව, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සංචිත මුදල් වර්ධනය 2017 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 9.8 සිට 2018 වසර අවසානය වන විට සියයට 2.3 ක් දක්වා මන්දගාමී විය. 2017 වසරේ රුපියල් බිලියන 83.6 ක ඉහළයෑමක් වාර්තා කළ සංචිත මුදල් ප්‍රමාණය, 2018 වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 961.1 ක් දක්වා රුපියල් බිලියන 21.3 කින් පමණක් ඉහළ ගියේය. සංචිත මුදල් සැපයුමෙහි වගකීම් පාර්ශ්වය සැලකීමේ දී, 2018 වසරේ සංචිත මුදල් සැපයුමෙහි වර්ධනය සඳහා සංසරණයෙහි පවතින ව්‍යවහාර මුදල් ඉහළ යෑම මුළුමනින්ම දායක වූ අතර, 2018 නොවැම්බර් මාසයේ සිදු කරන ලද ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතිකයේ පහළ දැමීම හේතුවෙන් වසර තුළ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙතැති වාණිජ බැංකු සතු තැන්පතු ප්‍රමාණය පහළ ගියේය. වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ඉහළ මට්ටමක පවතින විට මුදල් ළඟ තබාගැනීමේ ආවස්ථික පිරිවැය ඉහළ යෑම පිළිබිඹු කරමින්, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සංසරණයෙහි පවතින ව්‍යවහාර මුදල් වර්ධනය 2017 වසර අවසානයේ වාර්තා කරන ලද සියයට 8.2 හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර අවසානයේ දී සියයට 7.2 ක් දක්වා තවදුරටත් මන්දගාමී විය. පෙර වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 45.3 ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේ දී සංසරණයේ පවතින ව්‍යවහාර මුදල් 2018 වසරේ දී

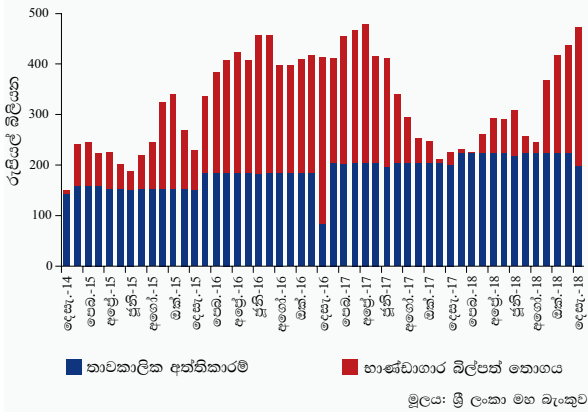
රුපියල් බිලියන 42.9 කින් ඉහළ ගියේය. මේ අතර, මහ බැංකුව වෙතැති වාණිජ බැංකු සතු තැන්පතු ප්‍රමාණය 2018 වසරේ පළමු මාස දහය තුළ දී රුපියල් බිලියන 43.1 ක ඉහළ යෑමක් වාර්තා කරන ලද අතර, 2018 නොවැම්බර් මාසය මැද භාගයේ සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය සියයට 7.50 සිට සියයට 6.00 දක්වා අඩු කිරීමත් සමග 2018 නොවැම්බර් සහ දෙසැම්බර් යන මාස තුළ දී රුපියල් බිලියන 64.7 කින් සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගියේය. මේ අතර, තෝරාගත් ආනයන සීමා කිරීම සඳහා වන ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස 2018 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී ණයවර ලිපි මත සහ ප්‍රතිග්‍රහණය මත ලියවිලි ලබාදීමේ නියමයන් මත ආන්තික අවශ්‍යතා පැනවීම සහ එම ආන්තික තැන්පතු මහ බැංකුවෙහි පවත්වාගෙන යෑමට නියම කිරීමත් හේතුවෙන්, ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතිකය අඩුකිරීම මගින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙතැති වාණිජ බැංකු සතු තැන්පතු ප්‍රමාණය මත කරනු ලැබූ බලපෑම සීමාවිය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙතැති වාණිජ බැංකු සතු සමස්ත තැන්පතු ප්‍රමාණය 2017 වසරේ වාර්තා කරන ලද රුපියල් බිලියන 38.5 ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 21.6 කින් පහළ ගියේය. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙතැති වාණිජ බැංකු සතු සමස්ත තැන්පතු ප්‍රමාණය 2017 අවසානයේ දී වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත වාර්තා කළ සියයට 12.7 ක වර්ධනය හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර අවසානයේ දී සියයට 6.3 කින් පහළ ගියේය.

සංචිත මුදල් සැපයුමෙහි වත්කම් අංශය සලකා බැලීමේ දී, සංචිත මුදල් වර්ධනය සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් වර්ධනය මුළුමනින්ම දායක විය. පෙර වසරේ දී වාර්තා කරන ලද රුපියල් බිලියන 203.9 ක සැලකිය යුතු පහළ යෑම හා සැසඳීමේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් 2018 වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 116.9 කින් ඉහළ ගියේය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් තොගයෙහි ඉහළ යෑමක් පිළිබිඹු කරමින්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත සපයන ලද ශුද්ධ ණය සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය වීමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු ශුද්ධ දේශීය වත්කම් ප්‍රසාරණය විය. දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ වෙතට ද්‍රවශීලතා සැපයීම අරමුණු කර ගනිමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් වෙළඳපොළ වෙතින් රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් දිගුකාලීන සහ ස්ථාවර පදනම යටතේ මිල දී ගැනීම හේතුවෙන්, 2017 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 25.6 ක් දක්වා රුපියල් බිලියන 304.5 කින් සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගිය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් තොගය (ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ

7.11 රඡස සටහන

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් තොගය සහ රඡයට ලබා දුන් තාවකාලික අත්තිකාරම්

ගනුදෙනු හැර, 2018 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 273.0 ක් දක්වා රුපියල් බිලියන 247.4 කින් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. කෙසේ වෙතත්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් රඡය වෙත සපයන ලද තාවකාලික අත්තිකාරම් ප්‍රමාණය, 2018 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 1.2 කින් සුළු වශයෙන් පහළ ගිය අතර එය වසර අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 198.6 ක් විය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් රඡය වෙත සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය 2017 වසරේ වාර්තා කරන ලද රුපියල් බිලියන 187.9 ක පහළ යෑම හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 246.3 කින් ඉහළ ගියේය. තවද, රුපියල දැඩි ලෙස අවප්‍රමාණය වීම මධ්‍යයේ සැලකිය යුතු ජාත්‍යන්තර සංචිත ප්‍රත්‍යාගණන (revaluation) හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අනෙකුත් ශුද්ධ වත්කම්හි වටිනාකම සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගියේය. මේ අතර, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්, පෙර වසරේ වාර්තා කරන ලද රුපියල් බිලියන 287.5 ක නියුණු ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 95.6 කින් පහළ ගියේය. විශේෂයෙන්ම, ජාත්‍යන්තර ආයතන වෙතැති වගකීම් ඇතුළු විදේශීය වගකීම්වල ඉහළ යෑම මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. 2018 වසර තුළ දී විනිමය අනුපාතිකවල අක්‍රමවත් විචලනයන් වැළැක්වීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ තුළට විදේශ විනිමය සැපයීම ද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් පහළ යෑමට හේතු විය.

ඉහළ වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික පවතින වාතාවරණයක් තුළ ව්‍යවහාර මුදල් හා තැන්පතු අතර අනුපාතය පහළ යෑම හේතුවෙන්, සංචිත මුදල් සහ පුළුල් මුදල් (M_{2b}) අතර පවතින සම්බන්ධය පිළිබිඹු

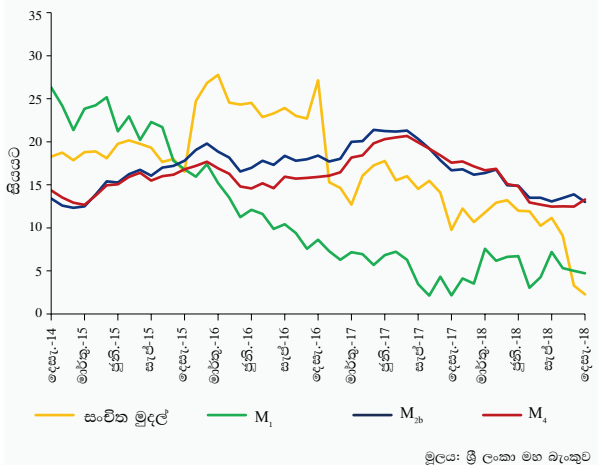
කරනු ලබන මුදල් ගුණකය 2018 වසර තුළ දී ඉහළ ගියේය. පුළුල් මුදල් ගුණකය, 2017 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ 6.71 හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර අවසානයේ දී 7.42 දක්වා ඉහළ ගිය අතර, මුදල් ගුණකයේ සාමාන්‍යය 2017 වසරේ පැවති 6.63 හා සැසඳීමේ දී 2018 වසරේ දී 6.92 දක්වා ඉහළ ගියේය. ව්‍යවහාර මුදල් හා තැන්පතු අතර අනුපාතය ද 2017 වසරේ පැවති සියයට 7.5 සිට 2018 වසර අවසානයේ දී සියයට 7.1 ක් දක්වා පහළ ගියේය. 2018 නොවැම්බර් මස 16 වැනි දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය පහළ දැමීම මගින් මුදල් මැවීමට බැංකු අංශය වෙත ඇති හැකියාව ඉහළ යෑම ද මුදල් ගුණකයේ ඉහළ යෑමට හේතු විය.

පටු මුදල් (M_1)

2018 වසර තුළ දී පටු මුදල් (M_1) මන්දගාමී ලෙස වර්ධනය විය. මහජනයා වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල් සහ වාණිජ බැංකුවල පවත්වාගෙන යනු ලබන මහජනයා සතු ඉල්ලුම් තැන්පතුවලින් සමන්විත පටු මුදල්, පෙර වසර හා සැසඳීමේ දී සංසරණයෙහි පවතින ව්‍යාවහාර මුදල්වල ඉහළ යෑම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුකොට ගෙන 2017 වසර අවසානයේ දී වාර්තා කළ සියයට 2.1 ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර අවසානය වන විට සියයට 4.7 කින් වර්ධනය විය. අඛණ්ඩව තෙවන වසරටත් වාර්තා වූ පටු මුදල්වල මන්දගාමී වර්ධනය සඳහා වෙළඳපොළ ඉහළ පොලී අනුපාතික මධ්‍යයේ පොලී රහිත තැන්පතු සහ ව්‍යාවහාර මුදල් ළග තබා ගැනීමේ ඉහළ ආවේණික පිරිවැය පිළිබිඹු කරයි. කෙසේ වෙතත්, ගෙවීම් මාධ්‍යයක් ලෙස ව්‍යාවහාර මුදල් සඳහා අඛණ්ඩව ඇති ඉහළ ඉල්ලුම පිළිබිඹු කරමින්, මහජනයා වෙතැති ව්‍යවහාර

7.12 රඡස සටහන

මුදල් සමස්තවල වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය

මුදල් 2017 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 2.3 ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 473.1 ක් දක්වා සියයට 7.7 කින් වර්ධනය වූ අතර, ඉන් පටු මුදල් සැපයුමේ වර්ධනය සඳහා දායකත්වය 2017 වසරේ පැවති සියයට 59 හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර තුළ දී සියයට 90 ක් විය. මේ අතර, වාණිජ බැංකුවල පවත්වාගෙන යනු ලබන මහජනයා සතු ඉල්ලුම් තැන්පතු 2017 වසර අවසානයේ වාර්තා කරන ලද සියයට 2.0 ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර අවසානයේ දී සියයට 1.1 ක සුළු වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් අඛණ්ඩව මන්දගාමී මට්ටමක පැවතිණි. වාණිජ බැංකුවල පවත්වාගෙන යනු ලැබූ මහජනයා සතු ඉල්ලුම් තැන්පතු, 2017 වසර අවසානයේ දී වාර්තා කළ රුපියල් බිලියන 353.9 හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 357.7 ක් දක්වා රුපියල් බිලියන 3.8 කින් සුළු වශයෙන් ඉහළ ගියේය.

පුළුල් මුදල් සැපයුම (M_{2b}) සහ දේශීය ණය

2017 වසර අවසානයේ සිට ක්‍රමයෙන් මන්දගාමී වූ පුළුල් මුදල් (M_{2b}) වර්ධනය, බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් පහළ යෑම හේතුවෙන් 2018 වසර තුළ දී ද එහි පහළ යෑමේ ප්‍රවණතාව අඛණ්ඩව පවත්වා

ගන්නා ලදී. 2017 වසරේ වාර්තා කරන ලද සියයට 19.6 ක වර්ධනය හා සැසඳීමේ දී පුළුල් මුදල් සැපයුමේ සාමාන්‍ය වර්ධනය 2018 වසර තුළ දී සියයට 14.7 ක් විය. බැංකු අංශයේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් පහළ යෑම හේතුවෙන්, 2018 වසර තුළ දී පුළුල් මුදල් වර්ධනය සඳහා බැංකු අංශය සතු ශුද්ධ දේශීය වත්කම් ප්‍රසාරණය මුළුමනින්ම දායක විය. ප්‍රාග්ධන ගලායෑම් සහ විනිමය අනුපාතිකය මත ඇති පීඩනය මධ්‍යයේ, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විදේශ සංචිත මෙන්ම වාණිජ බැංකුවල විදේශ විනිමය මූල්‍ය තත්ත්වය පහළ යෑම හේතුවෙන් බැංකු අංශයේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් පහළ ගියේය.

පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වගකීම් අංශය සැලකූ විට, පුළුල් මුදල් ප්‍රසාරණය සඳහා වාණිජ බැංකුවල පවත්වාගෙන යනු ලබන මහජනයා සතු කාලීන හා ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු වර්ධනය ඉහළ දායකත්වයක් සපයන ලදී. 2018 වසර තුළ දී වෙළෙඳපොළ තුළ පැවති ඉහළ පොලී අනුපාතිකවලට ප්‍රතිචාර වශයෙන් මහජනයා සතු කාලීන හා ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතුවල වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2018 වසර අවසානය වන විට සියයට 14.2 ක් වූ අතර, එය පුළුල් මුදල් ප්‍රසාරණය සඳහා සියයට 95 ක පමණ දායකත්වයක් දක්වන ලදී. වාණිජ බැංකු විසින් තැන්පතු සඳහා පිරිනමනු ලබන ඉහළ ප්‍රතිලාභ හේතුවෙන් වාණිජ බැංකු පද්ධතිය

**7.4 සංඛ්‍යා සටහන
මුදල් සමස්තවල ප්‍රවණතා**

අයිතමය	2017		2018		වෙනස	
	අවසානයට	අවසානයට (අ)	2017		2018	
			ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%
1. සමස්ත ව්‍යවහාර මුදල් එකතුව	598.1	640.9	45.3	8.2	42.9	7.2
1.1 මහජනයා වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල්	439.4	473.1	9.9	2.3	33.7	7.7
1.2 වාණිජ බැංකු වෙතැති ව්‍යවහාර මුදල්	158.7	167.9	35.4	28.7	9.2	5.8
2. මහ බැංකුව වෙතැති වාණිජ බැංකු තැන්පතු (ආ)	341.7	320.1	38.5	12.7	(21.6)	(6.3)
3. මහ බැංකුව වෙතැති රාජ්‍ය නියෝජිත ආයතනවල තැන්පතු (ඇ)	...	...				
4. සංචිත මුදල් (1 + 2 + 3)	939.8	961.1	83.6	9.8	21.3	2.3
5. වාණිජ බැංකු වෙතැති මහජනයා සතු ඉල්ලුම් තැන්පතු	353.9	357.7	6.8	2.0	3.8	1.1
6. පටු මුදල් සැපයුම, M ₁ (1.1 + 5)	793.3	830.8	16.7	2.1	37.5	4.7
7. මහජනයා සතු වාණිජ බැංකු වෙතැති කාලීන සහ ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු	4,872.0	5,596.5	825.1	20.4	724.5	14.9
8. පුළුල් මුදල් සැපයුම, M ₂ (6 + 7)	5,665.3	6,427.3	841.8	17.5	762.0	13.5
9. ගැලපුම් කරන ලද විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතු (ඈ)	642.7	701.0	60.7	10.4	58.2	9.1
10. ඒකාබද්ධ පුළුල් මුදල් සැපයුම, M _{2b} (8 + 9)	6,308.1	7,128.3	902.5	16.7	820.2	13.0
මුදල් ගුණකය, M _{2b}	6.71	7.42				
සංසරණ ප්‍රවේගය, M _{2b} (ඉ) (ඊ)	2.27	2.13				

(අ) තාවකාලික
 (ආ) මහ බැංකුව වෙතැති වාණිජ බැංකු තැන්පතු සහ මහ බැංකුව වෙතැති ප්‍රාථමික වෙළෙඳුන්ගේ තැන්පතු ඇතුළත් වේ.
 (ඇ) මහ බැංකුව වෙතැති රාජ්‍ය නියෝජිත ආයතනවල තැන්පතු 2017 වසර අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 27.2 ක් ලෙසද, 2018 අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 47.6 ක් ලෙසද පැවතුණි.
 (ඈ) අක්වෙරළ බැංකු ඒකකවල නේවාසික තැන්පතු සහ දේශීය බැංකු ඒකකවල විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතුවලින් දේශීය වගකීම් ලෙස හඳුනාගත් කොටසක් ඇතුළත් වේ.
 (ඉ) වසර සඳහා සාමාන්‍යය.
 (ඊ) සංශෝධිත
 මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

වෙන තැන්පතු සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් ආකර්ෂණය වීම පිළිබඳව කරමින්, කාලීන හා ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු ප්‍රසාරණය 2018 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 782.7 ක් වූ අතර, 2017 වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 885.8 ක් විය.

වත්කම් අංශය සැලකූ විට, 2017 වසර තුළ දී දක්නට ලැබුණ ප්‍රවණතාව වෙනස් කරමින්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සහ වාණිජ බැංකුවල ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් පහළ යෑමත් සමඟ 2018 වසරේ දී බැංකු අංශයේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් පහළ යෑම පුළුල් මුදල් සැපයුමේ වර්ධනයෙනි (M₂) මන්දගාමී වීමට හේතු විය. 2017 සැප්තැම්බර් මාසයේ සිට ධන මට්ටමක පැවති බැංකු අංශයේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් තත්ත්වය, 2018 වසරේ ඔක්තෝබර් මාසයේ සිට නැවත සෘණ මට්ටමකට ළඟාවිය. බැංකු අංශයේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ප්‍රමාණය 2017 වසරේ වාර්තා කළ රුපියල් බිලියන 352.8 ක සැලකිය යුතු ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේ දී 2018 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 188.5 කින් පහළ ගියේය. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලෙන් ලද විස්තීරණ ණය පහසුකම් යටතේ අරමුදල් ලැබීම සමඟ විදේශ විනිමය වගකීම් ඉහළ යෑම සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ පවත්වාගෙන යන භාණ්ඩාගාර ගිණුමෙහි විදේශ විනිමය වගකීම් ඉහළ යෑම මෙන්ම, සලකා බලන කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල විසින් විශේෂ ගැනුම් හිමිකම්

යටතේ වෙන් කිරීම් ඉහළ දැමීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුකොට ගෙන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්, 2017 වසරේ වාර්තා කළ රුපියල් බිලියන 287.5 ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේ දී 2018 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 95.6 කින් පහළ ගියේය. 2018 වසර තුළ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් විදේශීය සුරැකුම්පත්වල සිදු කරන ලද ආයෝජන ඉහළ යෑමක් වාර්තා කළ ද, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ තුළ විදේශ විනිමය සැපයීමත් සමඟ එහි බලපෑම අවම විය. මේ අතර, වාණිජ බැංකු සතු ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ප්‍රමාණය, පෙර වසරේ වාර්තා කළ රුපියල් බිලියන 65.2 ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 92.9 කින් පහළ ගියේය. විදේශීය බැංකුවල කරන ලද තැන්පතු ඉහළ ගිය ද, අනේවාසිකයන්ගේ විදේශ විනිමය තැන්පතු වගකීම් ඉහළ යෑම සහ විදේශීය බැංකුවලින් ණය ගැනීම් ඉහළ යෑම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුකොට ගෙන, දේශීය බැංකු ඒකකවල ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් රුපියල් බිලියන 51.0 කින් පහළ ගියේය. එසේම, සලකා බලන කාලපරිච්ඡේදය තුළ විදේශීය බැංකුවල කරන ලද තැන්පතුවලට වඩා විදේශ විනිමය ණය ගැනීම් හේතුවෙන්, අක්වෙරළ බැංකු ඒකකවල ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් 2018 වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 41.9 කින් පහළ ගියේය.

7.5 සංඛ්‍යා සටහන

සංචිත මුදල් සහ පුළුල් මුදල් (M₂) සැපයුමෙහි වත්කම් අංශය

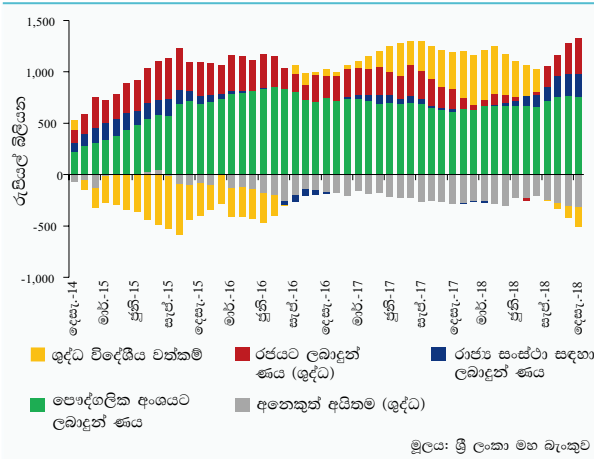
අයිතමය	2017 අවසානයට	2018 අවසානයට (අ)	රුපියල් බිලියන			
			වෙනස		2018	
			2017	%	ප්‍රමාණය	%
සංචිත මුදල්	939.8	961.1	83.6	9.8	21.3	2.3
මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	846.1	750.5	287.5	51.5	-95.6	-11.3
මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	93.7	210.6	-203.9	-68.5	116.9	124.8
පුළුල් මුදල් (M₂)	6,308.1	7,128.3	902.5	16.7	820.2	13.0
ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	121.5	-67.0	352.8	152.6	-188.5	-155.1
මුදල් අධිකාරීන් (ආ)	846.1	750.5	287.5	51.5	-95.6	-11.3
වාණිජ බැංකු	-724.6	-817.5	65.2	8.3	-92.9	-12.8
ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	6,186.5	7,195.3	549.7	9.8	1,008.8	16.3
දේශීය ණය	7,504.7	8,832.0	833.0	12.5	1,327.3	17.7
රජයේ ණය ගැනීම් (ශුද්ධ)	2,168.5	2,515.2	196.4	10.0	346.7	16.0
මහ බැංකුව	225.1	471.3	-187.9	-45.5	246.3	109.4
වාණිජ බැංකු	1,943.4	2,043.9	384.3	24.6	100.5	5.2
රාජ්‍ය සංස්ථාවලට දෙන ලද ණය (ඇ)	537.0	755.4	23.2	4.5	218.4	40.7
පෞද්ගලික අංශයට දෙන ලද ණය (ඇ)	4,799.2	5,561.4	613.4	14.7	762.1	15.9
අනෙකුත් අයිතම (ශුද්ධ) (ඇ)	-1,318.2	-1,636.7	-283.3	-27.4	-318.5	-24.2

(අ) තාවකාලික
 (ආ) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් මෙන්ම රාජ්‍ය ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වාර්තා කරනු ලබන රජයේ රන් පවුම් ශේෂය ද මෙහි අන්තර්ගත වේ.
 (ඇ) සංශෝධිත
 (ඈ) අනෙකුත් අයිතම වත්කම් සහ අනෙකුත් අයිතම වගකීම් අතර වෙනස මගින් ගණනය කරනු ලැබේ.
 මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

7.13 රජය සටහන

පුළුල් මුදල්වල (M₂) වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වෙනස සඳහා තුඩු දුන් සාධක (වත්කම් අනුව)

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

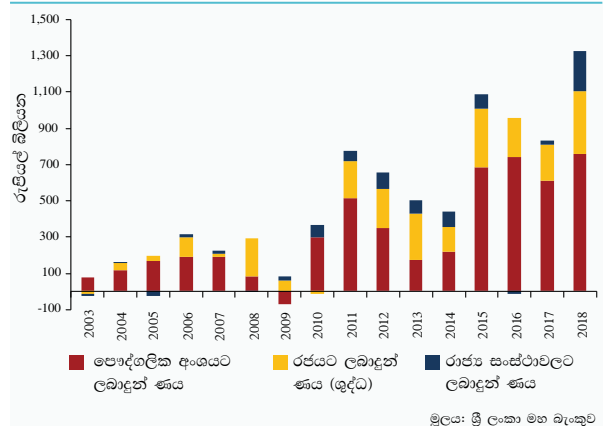
පෞද්ගලික සහ රජය යන දෙඅංශය සඳහාම ලබාදුන් ණය ඉහළ යෑම හේතුවෙන්, 2018 වසරේ දී බැංකු අංශයේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම්, 2018 වසරේ මුදල් වර්ධනය සඳහා මුළුමනින්ම දායකවෙමින්, සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, ශුද්ධ දේශීය වත්කම් 2017 වසරේ දී වාර්තා කළ රුපියල් බිලියන 549.7 ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 1,008.8 කින් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. ශුද්ධ දේශීය වත්කම්හි ඉහළ යෑම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණයෙහි සැලකිය යුතු ඉහළ යෑම මෙන්ම, රජයට සහ රජය සතු ව්‍යවසාය සඳහා ලබාදුන් ණය ඉහළ යෑම හේතු විය. මේ අතර, බාසල් III රාමුව ක්‍රියාවට නැංවීම යටතේ පවත්වාගෙන යායුතු අවම ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා වාණිජ බැංකු විසින් ප්‍රාග්ධන අරමුදල් ඉහළ නංවාගැනීමට දරන ලද උත්සාහය කිසියම් දුරකට හේතුකොට ගෙන වසර තුළ දී බැංකු අංශයේ අනෙකුත් වගකීම් ද සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. එමෙන්ම, ඉන් ශුද්ධ දේශීය වත්කම්හි ප්‍රසාරණය සීමා විය.

බැංකු අංශය විසින් රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය 2018 වසර තුළ දී සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. 2018 වසරේ පළමු මාස අට තුළ දී රුපියල් බිලියන 103.4 කින් පමණක් ඉහළ ගිය රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය, ඉන් අනතුරුව සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යෑමක් වාර්තා කරමින් 2018 වසර තුළ දී සමස්තයක් වශයෙන් රුපියල් බිලියන 346.7 කින් ඉහළ ගියේය. රජය වෙත වූ විදේශීය මූල්‍ය ප්‍රවාහ ලැබීම් ප්‍රමාද වීම මධ්‍යයේ රජය දේශීය මූල්‍යනය කෙරෙහි වැඩි වශයෙන් යොමු වීම සහ අයවැයෙන්

ඇස්තමේන්තුගත මට්ටම් හා සාපේක්ෂව ආදායම් රැස්කිරීම් අඩු මට්ටමක පැවතීම මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. සලකා බලන ලද කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යෑම සඳහා, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සහ වාණිජ බැංකු විසින් සපයන ලද ණයෙහි ඉහළ යෑම හේතු විය. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත ලබාදුන් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය ද 2017 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 187.9 ක සැලකිය යුතු පහළ යෑම හා සැසඳීමේ දී 2018 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 246.3 කින් ඉහළ ගියේය. විවට වෙළඳපොළ කටයුතු හරහා දේශීය වෙළඳපොළට ද්‍රවශීලතාව සැපයීම සමග ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් නොගය (ප්‍රතිච්ඡාණ්ඩ ගනුදෙනු හැර) රුපියල් බිලියන 247.4 කින් සැලකිය යුතු ඉහළ යෑම තුළින් රජයට සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණයෙහි ඉහළ යෑම පිළිබිඹු වූ අතර, රජයට සපයන ලද තාවකාලික අත්තිකාරම් වසර තුළ දී සුළු වශයෙන් පහළ ගියේය. වාණිජ බැංකු විසින් රජයට ලබාදුන් ශුද්ධ ණය 2017 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 384.3 ක සැලකිය යුතු ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේ දී 2018 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 100.5 කින් ඉහළ ගියේය. මෙම ඉහළ යෑම සඳහා දායකත්වය සපයමින්, වාණිජ බැංකුවල දේශීය බැංකු ඒකක විසින් රජයට ලබාදුන් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 66.6 කින් ඉහළ ගියේය. ඒ සඳහා වාණිජ බැංකු වෙනැති රජයේ නොපිය වූ බැංකු අයිරා ශේෂය රුපියල් බිලියන 100.3 කින් ඉහළ යෑම සහ ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර හා භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල වූ ආයෝජන පිළිවෙළින්, රුපියල් බිලියන 90.0 කින් හා රුපියල් බිලියන 18.8 කින් ඉහළ යෑම හේතු වූ අතර, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මත වූ ආයෝජන රුපියල් බිලියන 104.0 කින් පහළ ගියේය. එසේම, රජයට ලබාදුන් සෘජු ණය ඉහළ යෑම

7.14 රජය සටහන

දේශීය ණයෙහි වාර්ෂික ඉහළ යෑම

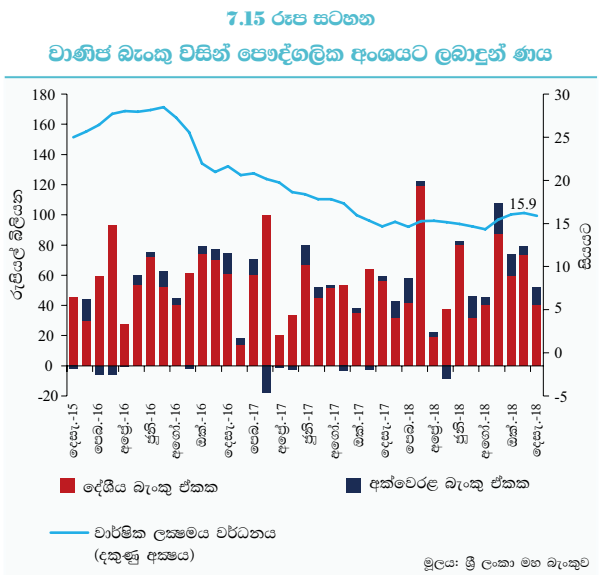
මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

හේතුවෙන්, අක්වෙරළ බැංකු ඒකක මගින් රජයට ලබාදුන් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 33.9 කින් පමණ ඉහළ ගියේය.

රජය සතු බොහෝ වාණිජ ව්‍යවසායන් වැඩි වශයෙන් බැංකු මූල්‍යනය මත පදනම් වීම පිළිබිඹු කරමින්, 2018 වසර තුළ දී රාජ්‍ය සංස්ථාවලට සපයන ලද ණය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. 2017 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 23.2 කින් ඉහළ ගිය රාජ්‍ය සංස්ථාවලට සපයන ලද ණය 2018 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 218.4 කින් ඉහළ ගියේය. වසර තුළ දී, ප්‍රධාන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර ව්‍යවසාය ද්විත්වයක් වන ලංකා බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව සහ ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය මගින් ලබාගත් ණය, රාජ්‍ය සංස්ථා විසින් ලබාගත් සමස්ත ණය ප්‍රමාණයෙහි ඉහළ යාමෙන් සියයට 72 ක් පමණ විය. පෙර වසරේ දී ණය ආපසු ගෙවීම් සිදුකළ ද, ලංකා බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව මගින් බැංකු අංශයෙන් ලබාගත් ණය, විශේෂයෙන්ම වසරේ අවසාන කාර්තුව තුළ සිදු වූ ඉහළ යෑමත් සමග 2018 වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 116.2 කින් ඉහළ ගියේය. 2018 වසර තුළ දී ලංකා බනිජතෙල් නීතිගත සංස්ථාව විසින්, විශේෂයෙන්ම වාණිජ බැංකුවල අක්වෙරළ බැංකු ඒකකවලින් ණය ලබාගැනීම් සිදුකළ ද, වසර තුළ දී බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව මගින් වාණිජ බැංකුවල දේශීය බැංකු ඒකකවල කරනු ලැබූ රුපියල් තැන්පතුවල සැලකිය යුතු ඉහළ යෑමක් දක්නට ලැබුණි. මීට අමතරව, 2018 වසර තුළ දී ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය, මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සමාගම සහ ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය මගින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය, පිළිවෙළින්, රුපියල් බිලියන 40.2, රුපියල් බිලියන 30.9, රුපියල් බිලියන 16.0 සහ රුපියල් බිලියන 15.3 කින් ඉහළ ගියේය. මේ අතර, ප්‍රධාන වශයෙන් ලංකා පොහොර සමාගම, කොළඹ පොහොර සමාගම සහ ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය යන රාජ්‍ය සංස්ථා තුන විසින් 2018 වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 13.0 ක් පමණ ණය ආපසු ගෙවීම් සිදු කරන ලදී.

දේශීය ණය තුළ විශාලතම සංරචකය වන, වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබාදුන් ණය, වසරේ අවසාන මාස හතර තුළ දී කිසියම් ඉහළ යෑමක් පෙන්නුම් කළ ද, 2018 වසරේ පළමු මාස අට තුළ දී මන්දගාමී වේගයකින් වර්ධනය විය. පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබාදුන් ණයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය, 2017 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 14.7 හා සැසඳීමේ දී 2018 වසරේ අගෝස්තු මස අවසානයේ දී සියයට 14.3 ක් දක්වා මන්දගාමී වූ නමුත්, ඉන් අනතුරුව 2018 වසර අවසානය වන විට සියයට 15.9 දක්වා ඉහළ

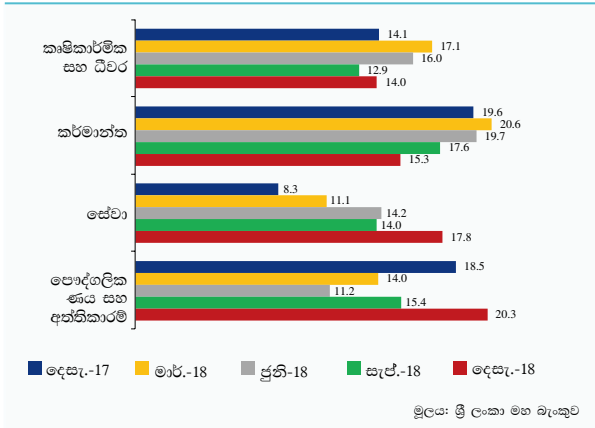
ගියේය. කෙසේ වෙතත්, පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබාදුන් ණයෙහි සාමාන්‍ය වර්ධනය, 2017 වසරේ දී වාර්තා වූ සියයට 18.1 හා සැසඳීමේ දී 2018 වසරේ දී සියයට 15.3 ක් විය. විනිමය අවප්‍රමාණය වීම සමග ආනයන පිරිවැය ඉහළයෑම මෙන්ම, ආනයන ආශ්‍රිත ණය සීමා කිරීම සඳහා රජය සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ගනු ලබන ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ අපේක්ෂාවෙන් පෞද්ගලික අංශය කල් ඇතිව වැඩි වශයෙන් ණය ලබාගැනීම හේතුවෙන් 2018 වසරේ අවසාන මාස හතර තුළ දී පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණයෙහි සාමාන්‍ය වර්ධනය සියයට 15.9 ක් විය. ඒ අනුව, පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය 2017 වසරේ දී වූ රුපියල් බිලියන 613.4 ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේ දී 2018 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 762.1 කින් ඉහළ ගියේය. ණය හා අන්තිකාරම්වල සුරැකුම් මත වර්ගීකරණයට අනුව, නිශ්චල දේපළ, යන්ත්‍ර හා උපකරණ, පුද්ගල සුරැකුම් හා පොරොන්දු පත්‍රිකා, අනෙකුත් සුරැකුම් සහ සුරැකුම් රහිත ණය කාණ්ඩ, සමස්ත ණය ප්‍රසාරණයෙන් සියයට 81 ක් පමණ වූ අතර, රජයේ සුරැකුම්පත් මත වූ ණය වසර තුළ දී පහළ ගියේය. මේ අතර, වාහන ආනයන සීමා කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සහ රජය විසින් ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ගවල බලපෑම් කිසියම් දුරකට පිළිබිඹු කරමින්, කල්බදු හා කුලී පිට ගැනුම් යටතේ වූ ණය වර්ධනය 2017 වසරේ දී වාර්තා වූ සියයට 8.3 හා සැසඳීමේ දී 2018 වසරේ දී සියයට 3.7 ක් දක්වා අඩු විය.

වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණය සහ අන්තිකාරම් පිළිබඳ කාර්තුමය සමීක්ෂණයට අනුව, කර්මාන්ත අංශය සහ කෘෂිකාර්මික හා ධීවර අංශය සඳහා ලබාදුන් ණය වර්ධනයෙහි යම්

7.16 රූප සටහන

ප්‍රධාන අංශවලට ලබාදුන් පෞද්ගලික අංශයේ ණයවල වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය (%)

පහළ යෑමක් දක්නට ලැබුණ ද, සේවා අංශය සහ පෞද්ගලික ණය හා අත්තිකාරම් අංශය සඳහා වූ ණය සැපයුම 2018 වසර තුළ දී ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, කර්මාන්ත අංශය සඳහා සපයන ලද ණය වර්ධනය, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත 2017 වසර අවසානයේ වූ

සියයට 19.6 හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර අවසානයේ දී සියයට 15.3 ක් දක්වා පහළ ගියේය. කර්මාන්ත අංශය සඳහා සපයන ලද ණයෙහි මන්දගාමීවීම සඳහා දායකත්වය සපයමින්, එම අංශයට සපයන සමස්ත ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 48 ක් පමණ වන ඉදිකිරීම් උප අංශය සඳහා වූ ණය ප්‍රමාණයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය ඉදිකිරීම් ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් මන්දගාමීවීම මෙන්ම විනිමය අවප්‍රමාණයෙන් ඇතිවුණු යෙදවුම් පිරිවැය ඉහළයෑම පිළිබිඹු කරමින්, 2017 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 22.5 ක ඉහළ වර්ධනය හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර අවසානයේ දී සියයට 14.1 ක මන්දගාමී වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. කෙසේ වෙතත්, සකස් කළ ලෝභ නිෂ්පාදිත, යන්ත්‍රසූත්‍ර සහ ප්‍රවාහන උපකරණ, රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් සහ ආහාර හා පාන වර්ග යන උප අංශ සඳහා ලබාදුන් ණය 2018 වසර තුළ දී ඉහළ ගියේය. මේ අතර, කෘෂිකර්මාන්ත හා ධීවර අංශය වෙත සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත 2017 වසර අවසානයේ දී වාර්තා වූ සියයට 14.1 ක වර්ධනය හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර අවසානයේ දී සියයට 14.0 ක් විය. මෙම අංශය

7.6 සංඛ්‍යා සටහන

වාර්ෂික බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබාදුන් ණය වර්ධකරණය (අ) (ආ) (ඇ)

අංශය	2017 අවසානයට	2018 අවසානයට (අ)	රුපියල් බිලියන	
			2018 දායකත්වය (%)	2018 ප්‍රතිශතක වෙනස
කෘෂිකාර්මික සහ ධීවර	412.4	470.0	8.2	14.0
එයින්, හේ	91.0	100.0	1.7	9.8
රබර්	24.4	34.4	0.6	40.8
පොළී	20.4	24.5	0.4	19.9
වි	32.6	35.7	0.6	9.6
එළවළු, පලතුරු සහ සුළු ආහාර හෝන ධීවර	29.3	37.9	0.7	29.1
ධීවර	17.5	20.1	0.4	15.0
කර්මාන්ත	2,041.4	2,354.4	41.1	15.3
එයින්, ඉදිකිරීම්	993.5	1,133.8	19.8	14.1
ආහාර සහ පාන වර්ග	105.1	124.6	2.2	18.6
රෙදිපිළි සහ ඇඟලුම්	174.7	201.6	3.5	15.4
සකස්කළ ලෝහ නිෂ්පාදිත, යන්ත්‍ර-සූත්‍ර සහ ප්‍රවාහන උපකරණ	170.3	202.7	3.5	19.1
සේවා	1,393.9	1,641.4	28.6	17.8
එයින්, තොග සහ සිල්ලර වෙළෙඳාම	435.8	486.7	8.5	11.7
සංචාරක ව්‍යාපාරය	172.0	198.3	3.5	15.3
මූල්‍ය සහ ව්‍යාපාරික සේවා	306.5	396.3	6.9	29.3
නාවික, ගුවන් සහ භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය	19.2	25.4	0.4	32.3
පෞද්ගලික ණය සහ අත්තිකාරම් (ඉ)	1,053.2	1,267.4	22.1	20.3
එයින්, කල්පවත්නා පාරිභෝගික භාණ්ඩ	210.2	228.4	4.0	8.7
උකස් ණය	148.4	171.7	3.0	15.7
ණය කාඩ්පත්	91.5	106.6	1.9	16.5
එකතුව	4,900.9	5,733.1	100.0	17.0

(අ) වාර්ෂික බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය සහ අත්තිකාරම් පිළිබඳ කාර්තුමය සමීක්ෂණය මත පදනම් වේ. මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(ආ) ණය සහ අත්තිකාරම්වලට අයිත සහ වට්ටම් කළ බිල්පත් ඇතුළත් වන අතර එකතු වෙමින් පවත්නා මුදල් ශීර්ෂ ඇතුළත් නොවේ.

(ඇ) ගණනය කිරීමේ ක්‍රමවේදවල වෙනස්කම් හේතුවෙන් මෙම සංඛ්‍යා සටහනේ ඇති දත්ත සංඛ්‍යා සටහන 7.5 හි දැක්වෙන පෞද්ගලික අංශය සඳහා ලබාදුන් ණය යටතේ වන දත්තවලින් වෙනස් වේ.

(ඈ) තාවකාලික

(ඉ) 'කර්මාන්ත' යටතේ වර්ගීකරණය කර ඇති 'ඉදිකිරීම්' කාණ්ඩයට අයත්වන පෞද්ගලික නිවාස ණය ඉවත්කර ඇති අතර ආරක්ෂණ ජාල ආශ්‍රිත ණය ක්‍රම මගින් ලබාදෙන ණය ඇතුළත් වේ.

7.7 සංඛ්‍යා සටහන

වාර්ෂික බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබාදුන් නොපියවූ ණය ප්‍රමාණයෙහි පරිණත කාල පිළිබඳ විශ්ලේෂණය (අ)(ආ)

අංශය	පරිණත කාලය	දෙසැම්බර් 2017		දෙසැම්බර් 2018	
		දායකත්වය (%)	වර්ධනය %	දායකත්වය (%)	වර්ධනය %
කෘෂිකාර්මික සහ ධීවර	කෙටිකාලීන	5.6	17.6	5.1	6.4
	මැදිකාලීන	1.7	4.2	1.9	28.3
	දිගුකාලීන	1.0	13.9	1.2	30.7
කර්මාන්ත	කෙටිකාලීන	14.0	21.4	14.2	18.5
	මැදිකාලීන	10.1	16.2	9.4	8.1
	දිගුකාලීන	17.5	20.1	17.5	17.0
සේවා	කෙටිකාලීන	11.0	4.3	11.0	17.5
	මැදිකාලීන	10.0	9.7	9.5	11.0
	දිගුකාලීන	7.4	12.6	8.1	27.3
පෞද්ගලික ණය සහ අන්තිකාරම්	කෙටිකාලීන	8.8	18.8	9.3	23.5
	මැදිකාලීන	5.5	11.4	5.0	7.7
	දිගුකාලීන	7.2	24.1	7.8	26.0
එකතුව	කෙටිකාලීන	39.4	15.0	39.7	17.6
	මැදිකාලීන	27.4	12.0	25.8	11.5
	දිගුකාලීන	33.2	19.0	34.5	21.7

(අ) වාර්ෂික බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබාදුන් ණය සහ අන්තිකාරම් පිළිබඳ කාර්තුමය සමීක්ෂණය මත පදනම් වේ. මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
 (ආ) මූලික කල්පිරීම පදනම් කරගනිමින් ණය වර්ගීකරණය සිදුකර ඇති අතර එය වසරකට වඩා අඩු - කෙටිකාලීන, වසර 1-5 අතර - මැදිකාලීන හා වසර පහකට වඩා වැඩි - දිගුකාලීන වශයෙන් දක්වා ඇත.

තුළ, විශේෂයෙන්ම, රබර්, සහ එළවළු, පළතුරු හා සුළු ආහාර භෝග යන උප අංශ වෙත සපයන ලද ණය සැලකිය යුතු ලෙස ප්‍රසාරණය වූ අතර තේ, පොල්, වී, පශුසම්පත් සහ ධීවර යන උප අංශ වෙත සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය 2018 වසරේ දී මන්දගාමී විය. සේවා අංශය සඳහා සපයන ලද ණය වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත 2017 වසර අවසානයේ දී වාර්තා වූ සියයට 8.3 ක වර්ධනය හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර අවසානයේ දී සියයට 17.8 කින් සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය විය. කල්බදු සමාගම්, මූල්‍ය සමාගම් සහ අනෙකුත් මූල්‍ය අතරමැදියන් සඳහා බැංකු අංශයෙන් ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණයෙහි ඉහළ යෑම පිළිබිඹු කරමින්, මූල්‍ය සහ ව්‍යාපාරික සේවා උප අංශය වෙත සපයන ලද ණය, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත 2017 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 0.5 ක සෘණ වර්ධනය හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර අවසානයේ දී සියයට 29.3 කින් වර්ධනය විය. තවද, ප්‍රවාහන සහ නාවික, ගුවන් සහ භාණ්ඩ නිෂ්පාදන යන උප අංශ වෙත වූ ණය වර්ධනය, සේවා අංශයේ ණය වර්ධනය සඳහා දායක විය. කෙසේ වෙතත්, වසර තුළ දී තොග හා සිල්ලර වෙළඳාම සහ සංචාරක යන උප අංශ වෙත සපයන ලද ණයෙහි කිසියම් මන්දගාමීවීමක් වාර්තා විය. මේ අතර, පෞද්ගලික ණය සහ අන්තිකාරම්, 2017 වසර අවසානයේ වූ සියයට 18.5 ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර අවසානය වන විට සියයට 20.3 කින් වර්ධනය විය. පෞද්ගලික ණය සහ අන්තිකාරම් අංශය යටතේ, 2017 වසර අවසානයේ

සියයට 12.1 ක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනයක් වාර්තා කළ උකස් ණය අන්තිකාරම් 2018 වසර අවසානයේ දී සියයට 15.7 කින් වර්ධනය විය. කල්පවත්නා පාරිභෝගික භාණ්ඩ මිල දී ගැනීම සඳහා ලබාදුන් ණය මෙන්ම ණය කාඩ්පත් පදනම් වූ ණය ද 2018 වසර තුළ දී සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. තවද, වාර්ෂික බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශය වෙත සපයන ලද ණයෙහි පරිණත කාලසීමා මත වර්ගීකරණය අනුව, කෙටිකාලීන හා දිගුකාලීන ණය සැපයුමේ ඉහළ යෑමක් දක්නට ලද අතර, මැදිකාලීන ණය සැපයුමේ සුළු පහළ යෑමක් දක්නට ලැබුණි. ඒ අනුව, 2017 වසර තුළ දී පිළිවෙළින්, සියයට 15.0 ක සහ සියයට 19.0 ක වර්ධනයක් වාර්තා කළ කෙටිකාලීන හා දිගුකාලීන ණය වර්ධනය, 2018 වසර අවසානයේ දී සියයට 17.6 ක් හා සියයට 21.7 ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. මේ අතර, මැදිකාලීන ණය 2017 වසර අවසානයේ දී වාර්තා කළ සියයට 12.0 ක වර්ධනය හා සැසඳීමේ දී, 2018 වසර අවසානය වන විට සියයට 11.5 කින් වර්ධනය විය.

පුළුල් මුදල් සැපයුම (M₄)

M₄ පුළුල් මුදල් සැපයුමේ දක්නට ලද ප්‍රවණතාව හා සමානව මූල්‍ය සමීක්ෂණය මගින් මනිනු ලබන පුළුල් මුදල් සැපයුමේ (M₄)³ වර්ධනය 2018 වසරේ දී ක්‍රමිකව අඩු විය. වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත

3. මූල්‍ය සමීක්ෂණය ද්විතීයිකව පිළිබඳව වඩාත් පුළුල් මිනුමක් වන අතර, එයට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සහ බලපත්‍රලාභී වාර්ෂික බැංකු මෙන්ම, බලපත්‍රලාභී විදේශික බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් ද ඇතුළත් වේ.

7.8 සංඛ්‍යා සටහන

පුළුල් මුදල් (M₄) සැපයුමෙහි වත්කම් අංශය
(මූල්‍ය සමීක්ෂණය අනුව ගණනය කරන ලදී)

රුපියල් බිලියන

අයිතමය	2017 අවසානයට	2018 අවසානයට (අ)	වෙනස			
			2017		2018	
			ප්‍රමාණය	%	ප්‍රමාණය	%
පුළුල් මුදල් (M₄)	7,795.9	8,729.6	1,165.7	17.6	933.7	12.0
තුඩුදුන් සාධක						
ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	-34.2	-133.7	349.0	91.1	-99.5	-291.2
මුදල් අධිකාරීන් (අ)	846.1	750.5	287.5	51.5	-95.6	-11.3
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	-724.6	-817.5	65.2	8.3	-92.9	-12.8
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්	-155.7	-66.7	-3.8	-2.5	89.1	57.2
ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	7,830.1	8,863.3	816.6	11.6	1,033.2	13.2
දේශීය ණය	9,841.8	11,355.1	1,078.5	12.3	1,513.3	15.4
රජයට ලබාදුන් ශුද්ධ ණය	2,778.9	3,098.6	223.1	8.7	319.6	11.5
මහ බැංකුව	225.1	471.3	-187.9	-45.5	246.3	109.4
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	1,943.4	2,043.9	384.3	24.6	100.5	5.2
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු	545.6	518.6	30.0	5.8	-27.1	-5.0
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්	64.8	64.8	-3.3	-4.9	-0.03	-0.1
රාජ්‍ය සංස්ථාවලට ලබා දුන් ණය (බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු) (අ)	537.0	755.4	23.2	4.5	218.4	40.7
පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය (අ)	6,525.8	7,501.1	832.2	14.6	975.3	14.9
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු (අ)	4,799.2	5,561.4	613.4	14.7	762.1	15.9
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු	676.8	753.8	114.6	20.4	77.0	11.4
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්	1,049.8	1,185.9	104.2	11.0	136.1	13.0
අනෙකුත් අයිතම (ශුද්ධ) (අ)	-2,011.7	-2,491.8	-261.8	-15.0	-480.1	-23.9

(අ) තාවකාලික

(ආ) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් මෙන්ම රාජ්‍ය ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වාර්තා කරනු ලබන රජයේ රන් පටුම් ශේෂය ද මෙහි අන්තර්ගත වේ.

(ඇ) සංයෝධන

(ඈ) අනෙකුත් වත්කම් සහ අනෙකුත් වගකීම් අතර වෙනස මගින් ගණනය කරනු ලැබේ.

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

M₄ වර්ධනය, 2017 වසරේ දී වාර්තා කළ සියයට 17.6 ක ඉහළ වර්ධනය හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර අවසානයේ දී සියයට 12.0 දක්වා අඩු විය. M₄ පුළුල් මුදල් සැපයුමේ ප්‍රසාරණය සඳහා ශුද්ධ දේශීය වත්කම් වර්ධනය මුළුමනින්ම හේතු විය. පෞද්ගලික අංශයට සහ රාජ්‍ය අංශයට ලබාදුන් ණය ඉහළ යෑම ශුද්ධ දේශීය වත්කම්වල මෙම වර්ධනය සඳහා හේතු වූ අතර, වසර තුළ දී ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් පහළ ගියේය.

M₄ පුළුල් මුදල් සැපයුමේ වගකීම් අංශය සැලකූ කල, බලපත්‍රලාභී බැංකු සහ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් වෙතැති ඉතුරුම් සහ කාලීන තැන්පතු වල වර්ධනය 2017 වසර අවසානයේ දී වාර්තා වූ සියයට 19.7 හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර අවසානයේ දී සියයට 12.7 ක් දක්වා මන්දගාමී විය. ආයතනික වශයෙන් සලකා බලන විට, ඉතුරුම්කරුවන් මුදල් ඉතිරි කිරීමේ දී අනුගමනය කරන ආරක්ෂණවාදී හැසිරීම කිසියම් දුරකට හේතුවකට ගෙන බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්වල කාලීන හා ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු වල වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2017 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 29.4 හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර තුළ දී ශීඝ්‍ර පහළයෑමක් වාර්තා

කරමින් වසර අවසානය වන විට සියයට 1.0 ක් පමණක් විය. වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත බලපත්‍රලාභී බැංකුවල කාලීන හා ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු වර්ධනය ද, 2017 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 15.2 සිට 2018 වසරේ අවසානය වන විට සියයට 11.3 දක්වා අඩු විය.

M₄ පුළුල් මුදල් සැපයුමට අනුව, පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය, 2017 වසර අවසානයේ පැවති සියයට 14.6 හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර අවසානය වන විට සියයට 14.9 ක් විය. පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය වර්ධනයෙහි සාමාන්‍යය 2017 වසර තුළ දී පැවති සියයට 17.5 හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර අවසානයේ දී සියයට 15.2 ක් විය. M₂ පුළුල් මුදල් සැපයුමේ දක්නට ලද වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යෑමට අමතරව, M₄ මුදල් සැපයුම යටතේ පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය ප්‍රමාණයේ සමස්ත වැඩි වීම සඳහා බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් විසින් ලබා දුන් ණය පුළුල් ලෙස දායක විය. බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය 2017 වසර අවසානයේ වාර්තා කළ

සියයට 11.0 හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර අවසානයේ දී සියයට 13.0 කින් වර්ධනය විය. 2017 වසර තුළ දී බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණයෙහි රුපියල් බිලියන 104.2 ක ඉහළ යෑම හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර තුළ දී එය රුපියල් බිලියන 136.1 කින් ඉහළ ගියේය. කෙසේ වුවද, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය වර්ධනය 2017 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 20.4 හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර අවසානය වන විට සියයට 11.4 ක් දක්වා මන්දගාමී වූ අතර, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට සපයන ලද ණය ප්‍රමාණය 2017 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 114.6 ක වැඩිවීම හා සැසඳීමේ දී 2018 වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 77.0 ක වැඩිවීමක් වාර්තා කරන ලදී.

7.5 අපේක්ෂිත වර්ධනයන්, අභියෝග සහ පෙරදැක්ම

වසර කිහිපයක් පුරාවට ශාස්ත්‍රීය සහ ප්‍රතිපත්තිමය කවයන් තුළ සිදු කරන ලද වාද විවාද සහ විචාරණවලින් අනතුරුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව ලෙස නමාශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණය වෙත යොමුවීම අභියස සිටී. නමාශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණය වෙත ගමන් කිරීම සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබාගැනීමෙන් අනතුරුව, රාජ්‍ය මූල්‍යනය හා මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය අතර සම්බන්ධීකරණය සඳහා අවශ්‍ය රාමුව සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ බලතල සංශෝධන කිරීම සඳහා අවශ්‍ය කෙරෙන තෛතික සංශෝධන කෙටුම්පත් කෙරෙමින් පවතී. රජයේ අයවැය හිඟය මූල්‍යනය සීමා කිරීම සහ සාර්ව විචක්ෂණශීලී රාමු හඳුන්වාදීම ඇතුළත් මෙම සංශෝධන තුළින් පාර්ලිමේන්තුව සහ මහජනයා වෙත ඉහළ වගවීමකින් මෙන්ම ඉහළ විනිවිද භාවයකින් යුතුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙහි මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ස්වාධීනත්වය තහවුරු කිරීම අපේක්ෂා කරයි. එමගින් මූල්‍ය පද්ධති අධීක්ෂණ කාර්යයන් ද ශක්තිමත් කරනු ඇත. මේ අතර, වැඩිදියුණු කරන ලද සාර්ව ආර්ථික පුරෝකථන කාලීනව සැපයීම මගින් දත්ත මත පදනම් වූ පූර්වෝපායික තීරණ ගැනීම සඳහා සහාය සැපයීමට අවශ්‍ය කෙරෙන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ තාක්ෂණික හැකියාව දියුණු කරන අතර, මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීම සම්බන්ධව අන්තර් ආයතනගත සැලසුම් නවීකරණය කරමින් පවතී. නව ප්‍රතිපත්ති රාමුව යටතේ උද්ධමන ඉලක්ක රජය සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව එක්ව තීරණය කරන බැවින්, රාජ්‍ය මූල්‍යනය සහ මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය අතර

සම්බන්ධීකරණය වැඩිදියුණු කිරීම වඩාත් වැදගත් වේ. මුදල් ප්‍රතිපත්තියෙහි විනිවිදභාවය, දැනුම්වත්භාවය සහ විශ්වසනීයත්වය වැඩි දියුණු කිරීමේ අරමුණ ඇතිව, නමාශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව යටතේ උද්ධමන වාර්තාවක් ලෙසට වැඩි දියුණු කෙරෙන, ඉදිරි දැක්මකින් යුතු මුදල් ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශ නිකුත් කරමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය බාහිර සන්නිවේදන උපායමාර්ගය අඛණ්ඩව වැඩිදියුණු කිරීම සිදුකරයි. වැඩිදියුණු කළ සන්නිවේදන උපාය මාර්ගය, මුදල් ප්‍රතිපත්ති මෙහෙයුම් රාමුව පිළිබඳව මහජනතාවගේ අවබෝධය නැංවීමට උපකාරී වන අතර, ඉන් උද්ධමන අපේක්ෂා පාලනය කළ හැකි වනු ඇත. තවද, රජයේ අයවැය මූල්‍යනය කිරීම සීමාකිරීම තුළින් විවට වෙළඳපොළ කටයුතු ශක්තිමත් කරනු ඇති අතර, එමගින් කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතික අපේක්ෂිත මට්ටමේ පවත්වා ගත හැකි වනු ඇත. නව නමාශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව යටතේ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය මගින් ඉල්ලුමෙන් ඇතිවන උද්ධමනය සහ උද්ධමන අපේක්ෂා වඩාත් කාර්යක්ෂම ලෙස පාලනය කළ ද, සැපයුම් අංශයේ ඇතිවන තාවකාලික අවහිරතාවන් නිසා ඇති වන මිල පීඩනය සඳහා රජයේ කාලීන මැදිහත්වීම තුළින් පිළියම් යෙදීම අවශ්‍ය වේ. මැදිකාලීනව උද්ධමනය අපේක්ෂිත මට්ටමෙහි ස්ථාවරව පවත්වා ගැනීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය අඛණ්ඩව පවත්වා ගත යුතු අතර, ආහාර සැපයුම කෙරෙහි බලපාන කෙටි කාලීන අවහිරතාවලට පිළියම් යෙදීම සඳහා රජය විසින් ප්‍රධාන කාර්යභාරයක් ඉටු කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරයි. බාහිර කම්පනවල බලපෑම අඩු කිරීම සඳහා විදේශ විනිමය ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී වඩාත් නමාශීලීව විදේශ විනිමය තීරණය වීමට ඉඩ හැරීම තවදුරටත් පළමු ආරක්ෂණ උපායමාර්ගය ලෙස පවතිනු ඇති අතර, ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික වැඩි වශයෙන් දේශීය වර්ධනයන් කෙරෙහි ඉලක්කගත වනු ඇත.

තිරසාර පදනමකින් උද්ධමනය මැද තනි අගයක මට්ටමේ පවත්වාගෙන යාමේ අපේක්ෂාව සමඟ අනාගතයේ දී ආර්ථිකය අඩු පොලී අනුපාතික ක්‍රමයක් වෙත යොමුවීමේ හැකියාවක් පවතින අතර, මෙය වයස්ගත වන ජනගහනය සඳහා සාධාරණ ප්‍රතිලාභ අනුපාතික සහිත නව මූල්‍ය නිෂ්පාදන හඳුන්වාදීමේ අවශ්‍යතාව ඉස්මතු කරයි. යෝජිත නමාශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව මගින් මැදිකාලීනව උද්ධමනය මැද තනි අගයක මට්ටමක පවත්වා ගැනීම අරමුණු කරයි. මෙම ප්‍රතිපත්ති රාමු වෙනස්වීම සමඟ නාමික පොලී අනුපාතික වර්තමානයේ පවතින ඉහළ මට්ටමේ සිට ක්‍රමයෙන් පහළ යෑමක් බොහෝ දුරට සිදුවිය හැකි

විශේෂ සටහන 9

ශ්‍රී ලංකාව තුළ නමැති උද්ධමන ඉලක්කකරණය සඳහා උද්ධමන ඉලක්කය තෝරා ගැනීම

හැඳින්වීම

නිරසාර පදනමකින් මැදි කාලීනව අඩු සහ ස්ථාවර උද්ධමනයක් පවත්වා ගැනීමේ අරමුණින් යුතුව සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව ලෙස නමැති උද්ධමන ඉලක්කකරණය වසර 2020 වනවිට යොදා ගැනීමට අදහස් කරන බව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2017 ජනවාරි මාසයේදී නිවේදනය කළේය. ශ්‍රී ලංකාව නව මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව ලෙස නමැති උද්ධමන ඉලක්කකරණය යොදා ගැනීම සඳහා පූර්ව අවශ්‍යතා ක්‍රමයෙන් සපුරා ගනිමින් සිටින අතර, උද්ධමන ඉලක්කය (උද්ධමනය මැනීමේ මිනුම) තෝරා ගැනීම ගත යුතු ප්‍රධානතම ප්‍රතිපත්ති තීරණයක් බවට පත් වී

ඇත. මෙම තෝරා ගැනීමේදී, ඉලක්ක විචල්‍ය ලෙස කුමන මිල දර්ශකයක් භාවිතා කරන්නේද, උද්ධමන ඉලක්කය කුමන මට්ටමක පවත්වා ගත යුතුද, ප්‍රශස්ත ඉලක්ක පරාසය

කුමක්ද, උද්ධමනය ඉලක්කගත මට්ටමෙන් අපගමනය වූ විට නැවත ඉලක්කය කරා ගෙන ඒමට ගත වන කාලසීමාව සහ කුමන පාර්ශවයක් විසින් ඉලක්කය තීරණය කළ යුතුද වැනි පරාමිතීන් කිහිපයක් තීරණය කිරීම අවශ්‍ය වේ. සාර්ථක ලෙස නමැති උද්ධමන ඉලක්කකරණය ක්‍රියාවට නැංවීමේදී මූලික අවශ්‍යතාවයක් වන උද්ධමන ඉලක්කය තෝරා ගැනීම සඳහා උචිත උද්ධමනය මැනීමේ මිනුම තෝරා ගැනීම පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වර්තමාන විචාරණය පිළිබඳ විග්‍රහයක් මෙම විශේෂ සටහන මගින් සිදුකෙරේ.

සංඛ්‍යා සටහන වි.ස. 9.1 මගින් තෝරා ගත් නැගී එන ආර්ථික මෙන්ම දියුණු ආර්ථික විසින් භාවිතා කරනු ලබන විවිධ උද්ධමන මිනුම් සඳහා උදාහරණ කිහිපයක් දැක්වේ.

නාගරික මිල දර්ශකය හා ජාතික මිල දර්ශකය

මතුපිට උද්ධමනය මැනීම සඳහා සුදුසු මිල දර්ශකයක් තෝරා ගැනීමේදී, එම මිල දර්ශකය, ජීවන වියදම මනා ලෙස නිරූපණය වන බව, විචල්‍යතාව, පුරෝකථනය කිරීමේ හැකියාව, කම්පනයකින් පසු උද්ධමනය නැවත දිගු කාලීන සමතුලිතය කරා ළඟා වීමට දක්වන ප්‍රවණතාව, උද්ධමන අපේක්ෂා සමඟ පවතින සම්බන්ධතාව සහ තෝරා ගන්නා මිල දර්ශකය අඛණ්ඩව පවතිනවාද යන කරුණු පිළිබඳව සැලකිලිමත් විය යුතුය. බොහෝ උද්ධමන ඉලක්කකරණ ආර්ථික විසින් ඉලක්කකරණ මිනුම ලෙස පාරිභෝගික මිල දර්ශකය භාවිතා කරනුයේ එය කුටුම්භ ජීවන වියදම ආවරණය කරන නිසාය. ජාතික පාරිභෝගික මිල දර්ශකය මගින් ජාතික මට්ටමින් වියදම්

සංඛ්‍යා සටහන වි.ස. 9.1
උද්ධමනය මනිනු ලබන මිනුමක් තෝරා ගැනීම

රට	ඉලක්ක විචල්‍යය	ඉලක්කය	ඉලක්ක වර්ගය	ඉලක්ක පරාසය	ඉලක්ක තීරකයා
ඕස්ට්‍රේලියාව	HCPI	2.0% - 3.0%	Range	මැදි කාලීන (සාමාන්‍යය)	G and CB
බ්‍රසීලය	HCPI	4.25% +/- 1.5 pp	P+T	වාර්ෂික ඉලක්කය	G and CB
කැනඩාව	HCPI	2.0% +/- 1.0 pp	P+T	කාර්තු 6-8	G and CB
චීන රාජ්‍යය	HCPI	3.0% +/- 1.0 pp	P+T	මැදි කාලීන (වසර 2)	CB
මෙක් ජනරජය	HCPI	2.0% +/- 1.0 pp	P+T	මාස 12-18	G and CB
හන්ගේරියාව	HCPI	3.0% +/- 1.0 pp	P+T	මැදි කාලීන	CB
ඉන්දියාව	HCPI	4.0% +/- 2.0 pp	P+T	වසර 5	G මගින් CB හි උපදෙස් මත
ඉන්දුනීසියාව	HCPI	3.5% +/- 1.0 pp	P+T	මැදි කාලීන (වාර්ෂික)	G and CB
නවසීලන්තය	HCPI	1.0%-3.0% (සියයට 2ක ඉලක්කගත මධ්‍ය ලක්ෂ්‍යයක් ආසන්නයේ ඉදිරි උද්ධමන සාමාන්‍යයක් සහිත)	Range	මැදි කාලීන	G and CB
පිලිපීනය	HCPI	3.0% +/- 1.0 pp	P+T	මැදි කාලීන (වසර 2)	G and CB
ස්වීඩනය	HCPI	2.0% +/- 1.0 pp	P+T	වසර 2	CB
තායිලන්තය	HCPI	2.5% +/- 1.5 pp	P+T	මැදි කාලීන	G and CB
එක්සත් රාජධානිය	HCPI	2.0%	P	මැදි කාලීන	G

HCPI : මතුපිට උද්ධමනය, G: රජය, CB : මහ බැංකුව, P : ලක්ෂ්‍යය, T : උද්ධමනය විචල්‍යතාවය වීම සඳහා නියමිත පරාසය, PP : ප්‍රතිශතයක මුලාශ්‍රය : අදාළ මහ බැංකුව

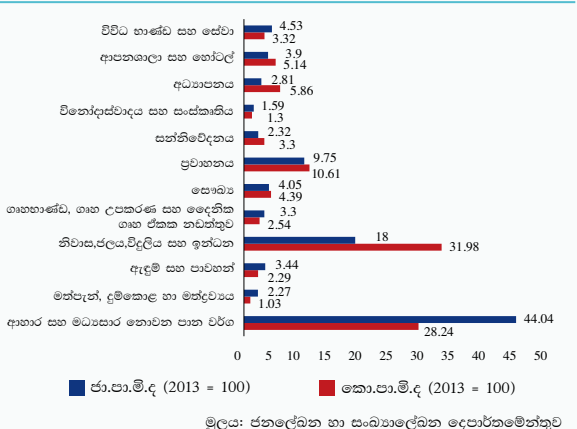

රටා නිරූපණය කරන අතර, නාගරික පාරිභෝගික මිල දර්ශකය මගින් නාගරික ප්‍රදේශවල පමණක් වියදම් රටා නිරූපණය කරනු ලබයි. භූගෝලීය ආවරණය පිළිබඳ සැලකූ විට, ජාතික පාරිභෝගික මිල දර්ශකය උද්ධමනය මැනීම සඳහා යෝග්‍ය මිනුමක් බව පෙනී යයි. කෙසේ නමුත්, විශේෂයෙන්ම පරිභෝජන සහ ජීවන රටාවල විෂමතා හේතුවෙන් විවිධ ප්‍රදේශවල මිල ගණන් සැලකිය යුතු ලෙස වෙනස්වීම නිසා නාගරික මිල දර්ශකය මගින් මිල ප්‍රවණතා වඩාත් හොඳින් පිළිබිඹු වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ පාරිභෝගික මිල උද්ධමනය මැනීම සඳහා ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සම්පාදනය කර ප්‍රකාශයට පත් කරන ජාතික පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (ජා.පා.මි.ද.) සහ කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (කො.පා.මි.ද.) භාවිතා කරනු ලබයි.¹ කො.පා.මි.දර්ශකයේ පවතින අයිතමයන්ට වඩා තරමක් වැඩි අයිතමයන්ගෙන් සමන්විත ජා.පා.මි.ද. මුළු දිවයින පුරා පවතින මිල ගණන් ආවරණය කරන අතර, කො.පා.මි.ද. මගින් කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ නාගරික ප්‍රදේශවල මිල ගණන් ආවරණය කරනු ලැබේ. ජා.පා.මි.ද. මගින් වඩාත් පුළුල් ආවරණයක් සිදු කළද, ග්‍රාමීය ජනගහනයෙන් විශාල කොටසක් තමන් විසින්ම නිෂ්පාදනය කරන ආහාර අයිතම පරිභෝජනය කිරීමට පෙළඹීම නිසා හා එවැනි අයිතම සඳහා වෙළඳපොළ මත යැපීම සාපේක්ෂව අවම වන බැවින්, ජා.පා.මි.ද. මගින් වෙළඳපොළ මිල ප්‍රවණතා නිරූපණය නොවිය හැකිය. එබැවින්, කො.පා.මි.ද. වැනි නාගරික මිල දර්ශකයක් මගින් වෙළඳපොළ මිල ගණන් ආවරණය කිරීම වඩා හොඳින් සිදු කළ හැකිය.

තවද, සැපයුම් අංශයේ කම්පන සඳහා විශාල වශයෙන් ප්‍රතිචාර දක්වන සහ මුදල් ප්‍රතිපත්තියට සාපේක්ෂව අවම

රූප සටහන වි.ස. 9.1
ප්‍රධාන කාණ්ඩ අනුව බර තැබීම

1 ජා.පා.මි.ද. 2014 ජනවාරි මාසයේ සිට පවතින අතර, කො.පා.මි.ද. විවිධ පදනම් වසර යටතේ 1953 ජනවාරි මාසයේ සිට පවතියි.

සංඛ්‍යා සටහන වි.ස. 9.2
උද්ධමනය හා උද්ධමන අපේක්ෂා අතර සහසම්බන්ධතාව
(Correlation between Inflation and Inflation Expectations)

	1 මාසය	6 මාසය	12 මාසය
කො.පා.මි.ද. (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය)	0.92	0.92	0.91
ජා.පා.මි.ද. (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය)	0.74	0.70	0.71

මූලය: මාණ්ඩලික ගණනය කිරීම

ප්‍රතිචාරයක් දක්වන, ආහාර පැසෙහි බර තැබූ අගය, කො.පා.මි.ද. හා සැසඳීමේදී ජා.පා.මි.ද. තුළ ඉහළ අගයක් ගනී (රූප සටහන වි.ස. 9.1). ග්‍රාමීය පාරිභෝගිකයින්ට සාපේක්ෂව නාගරික පාරිභෝගිකයින් විසින් ආහාර නොවන අයිතම භාණ්ඩ සඳහා වැඩි වශයෙන් වියදම් කරනු ලබයි. වඩා වැඩි අයිතම ඇතුළත් ආහාර පැසකින් සමන්විත ජා.පා.මි.ද. කෙටිකාලීන සැපයුම් තත්ත්වයන්ට වැඩි වශයෙන් නිරාවරණය වීම හේතුවෙන් එය කො.පා.මි.දර්ශකයට වඩා විචලනය වේ.

එමෙන්ම, සැබෑ උද්ධමනය හැඩගැස්වීම සඳහා උද්ධමන අපේක්ෂාවන්ගේ භූමිකාව, ඉදිරි දැක්මක් සහිත මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සැකසීමේදී පුළුල් ලෙස පිළිගැනේ. එබැවින්, උද්ධමන දර්ශකය, උද්ධමන අපේක්ෂාවන් සමඟ සම්පව සම්බන්ධ වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අතර, වර්තමානයේදී ජා.පා.මි.ද. පදනම් කරගත් උද්ධමනය හා උද්ධමන අපේක්ෂා අතර සම්බන්ධතාව, කො.පා.මි.ද. පදනම් කරගත් උද්ධමනය හා උද්ධමන අපේක්ෂාවන් හා සැසඳීමේදී සාපේක්ෂව දුර්වල තත්ත්වයක පවතී (සංඛ්‍යා සටහන වි.ස. 9.2). තවද, ජා.පා.මි.ද. හා සැසඳීමේදී අඩු විචලනාවක් සහිත කො.පා.මි.දර්ශකයට නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණය සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වන පහසුවෙන් පුරෝකථනය කිරීමේ හැකියාව පවතී. මෙම කරුණු සලකා බැලීමේදී, විශේෂයෙන්ම නම්‍යශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණයේ ආරම්භක වසර කිහිපය තුළදී නාගරික මිල දර්ශකයක් වන කො.පා.මි.ද. භාවිතා කිරීම වඩාත් සුදුසු වනු ඇත.

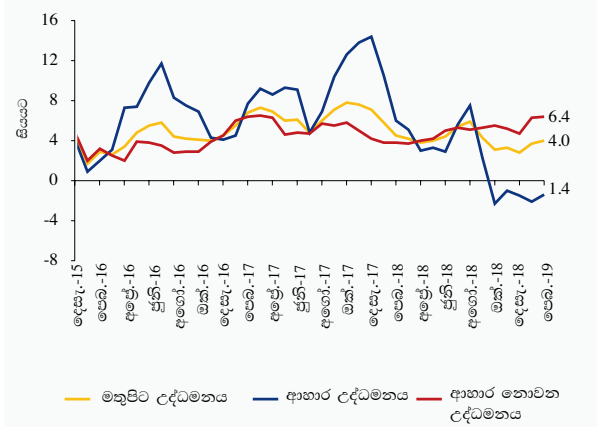
මතුපිට උද්ධමනය හා මූලික උද්ධමනය

බොහෝ උද්ධමන ඉලක්කකරණ ආර්ථිකයන් තම උද්ධමන මිනුම ලෙස මතුපිට උද්ධමනය භාවිතා කරනු ලැබේ. එමගින් ජීවන වියදමේ වෙනස් වීම් වඩාත් හොඳින් නිරූපණය වන අතර පොදු ජනතාවට පහසුවෙන් වටහා ගැනීමට ද හැකිය. කෙසේ වෙතත්, මතුපිට උද්ධමනය ඇතැම් අවස්ථාවලදී නාවකාලික සැපයුම් සාධක මගින් මෙහෙයවන බැවින්, උද්ධමනය මනින පටු මිනුමක් ලෙස සාමාන්‍යයෙන් සැලකෙන මූලික උද්ධමනය තුළින් උද්ධමනයේ ඉල්ලුම මත පදනම් වූ සංරචකයන් මැනවින් පිළිබිඹු කරයි.

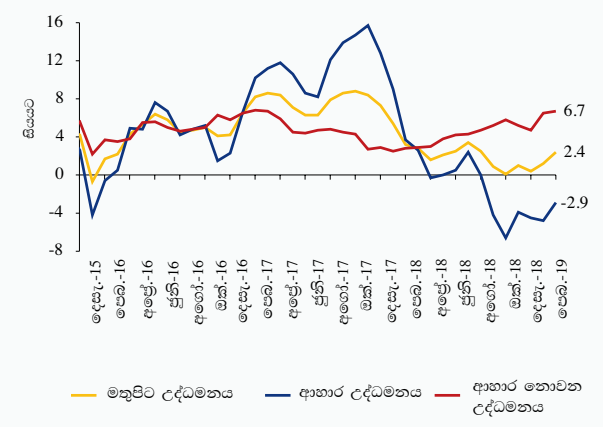

රූප සටහන වි.ස. 9.2

ආහාර සහ ආහාර නොවන අයිතම - වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය උද්ධමනය කො.සා.මි.ද (පදනම : 2013 = 100)

ආහාර සහ ආහාර නොවන අයිතම - වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය උද්ධමනය ජා.සා.මි.ද (පදනම : 2013 = 100)

මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

මූලික උද්ධමනය තුළ ආහාර ද්‍රව්‍ය, බලශක්ති නිෂ්පාදන වැනි ඇතැම් භාණ්ඩවල දැකිය හැකි වන තාවකාලික මිල විචලනයන් සාමාන්‍යයෙන් ඇතුළත් නොවේ. Mishkin (2007) ට අනුව, කම්පනයකින් පසු උද්ධමනය නැවත දිගු කාලීන සමතුලිතය කරා ඒමට දක්වන ප්‍රවණතාව පිළිබඳව මතුවූ උද්ධමනය මගින් ලබාදෙනවාට වඩා ප්‍රබල සංඥා මූලික උද්ධමනය මගින් සපයන නමුත් සාමාන්‍ය ජනතාව සිය තීරණ ගැනීමේදී මතුවූ උද්ධමන ප්‍රවණතා මත පදනම්වීම හේතුවෙන්, මූලික උද්ධමනය යහපත් සන්නිවේදන මාධ්‍යයක් නොවිය හැක. තවද, ආර්ථික විද්‍යා ශාස්ත්‍රීය ලිපි ලේඛනවල සඳහන්ව ඇති පරිදි, මතුවූ උද්ධමනය හා සාපේක්ෂව මූලික උද්ධමනය සහ උද්ධමන අපේක්ෂා අතර දුර්වල සම්බන්ධතාවක් පවතින අතර, එයට හේතුව මතුවූ උද්ධමනය, වැටුප්, සමාජීය ගෙවීම් සහ ආයෝජන මත ප්‍රතිලාභ වැනි සාධක සමග සමීප සම්බන්ධතාවක් පැවතීමයි (McCauley, 2007). ඒ අනුව, Anand et al. (2015) පෙන්වා දෙන පරිදි මතුවූ උද්ධමන ඉලක්කකරණය, මූලික උද්ධමන ඉලක්කකරණයට සාපේක්ෂව ඉහළ සුභසාධක ප්‍රතිඵල ලබා කර දෙයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ මතුවූ උද්ධමනය මනිනු ලබන පාරිභෝගික මිල දර්ශකයේ සැලකිය යුතු කොටසක් ආහාර සංරචකයට අයත් වේ. එමනිසා, උද්ධමනය වෙනස්වීම කෙරෙහි ආහාර මිල රටා ප්‍රධාන ලෙස බලපාන අතර, එය සැබෑ උද්ධමනය, උද්ධමනය ඉලක්කගත මට්ටමෙන් වෙනස් වීමට බලපෑ හැකිය (රූප සටහන වි.ස. 9.2). මිල ගණන් උච්චාවචනය වන ආහාර සහ බලශක්ති හා ප්‍රවාහන යන අයිතම ඉවත් කිරීමෙන් ගණනය කරනු ලබන මූලික උද්ධමනය, මතුවූ උද්ධමනයට වඩා ශක්තිමත් පුරෝකථන හැකියාවක් ලබා දෙයි.

කෙසේ වෙතත්, උද්ධමන අපේක්ෂා සමීක්ෂණයට අනුව, මතුවූ උද්ධමනය, මූලික උද්ධමනයට වඩා ශක්තිමත් සන්නිවේදන උපාංගයක් බව පෙන්වුම් කරයි. නමුත් මූලික උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව තුළ අවශ්‍ය කෙරෙන ඉදිරි දැක්මකින් යුතු ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේදී මතුවූ උද්ධමනය මගින් උද්ධමන අපේක්ෂා මත ඇති කරන බලපෑම් හේතුවෙන් මතුවූ උද්ධමනය මූලික උද්ධමනයට වඩා සුදුසු දර්ශකයක් බවට පත්වේ. එබැවින්, වෙනත් බොහෝ රටවල් මෙන් නමුත් මූලික උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුවක් යටතේ උද්ධමනය මැනීම සඳහා මතුවූ උද්ධමනය ශ්‍රී ලංකාවට වඩා උචිත ඉලක්කයක් බව පෙනේ.

උද්ධමන ඉලක්ක වර්ග

උද්ධමනය සඳහා ප්‍රශස්ත ඉලක්කගත මට්ටම තීරණය කිරීම ද වැදගත් වේ. උද්ධමන ඉලක්කකරණ රටවල් විසින් සිදුකරනු ලබන ඉලක්ක වර්ග 3 ක් පවතී. එනම් ලක්ෂ්‍යයක් ඉලක්කගත කිරීම (point target), උද්ධමනය විචලනය වීම සඳහා නිශ්චිත පරාසයක් සහිත උද්ධමන ඉලක්කයක් තීරණය කිරීම (point target with tolerance band) හෝ උද්ධමන පරාසයක් ඉලක්කගත කිරීම (target range) වේ. උද්ධමනය සඳහා ලක්ෂ්‍යයීය ඉලක්කයක් සහිත රටවල් ඉලක්කය ලෙස තනි උද්ධමන අගයක් සඳහන් කරයි (උදා: සියයට 2). කෙසේ වෙතත්, සැපයුම් අංශයේ සාධක මගින් මතුවූ උද්ධමනය කෙරෙහි සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කරන ශ්‍රී ලංකාව වැනි රටවලට ලක්ෂ්‍යයීය උද්ධමනයක් ඉලක්ක කිරීම අපහසුය. නිවැරදි තනි ඉලක්කයක් වෙත ළඟාවීම අපහසු බැවින් බොහෝ රටවල් උද්ධමනය විචලනය වීම සඳහා නිශ්චිත පරාසයක් සහිත උද්ධමන ඉලක්ක යොදා ගනී. එබැවින් මහ බැංකුව උද්ධමනය විචලනය වීම සඳහා නිශ්චිත පරාසයක් සහිත උද්ධමන ඉලක්කයක් ප්‍රකාශයට

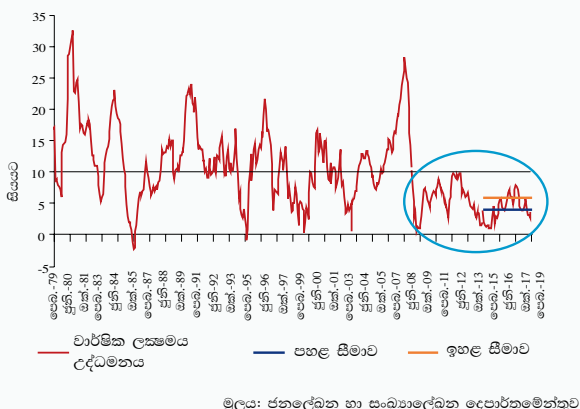

පත් කිරීමෙන්, ඉලක්කගත මට්ටමෙන් සැබෑ උද්ධමනය තාවකාලිකව බැහැරවීමේ ඉඩකඩක් පවතින බව ජනතාව අවබෝධ කරගනු ඇත. අනෙක් අතට, උද්ධමන පරාසයක් ඉලක්කගත කිරීම තුළ පහළ හා ඉහළ සීමා පමණක් විශේෂිතව දක්වා එහෙත් ඉලක්කගත ලක්ෂ්‍යයක් පිළිබඳව සඳහනක් නොකරයි. මෙම ක්‍රමය තුළ, උද්ධමනය ඉලක්කගත පරාසයේ මධ්‍යයට ගෙන ඒම සඳහා මහ බැංකුවකට අවශ්‍යතාවක් නොමැත. මෙහිදී දැකිය හැකි අවාසියක් වනුයේ ඉලක්කගත ලක්ෂ්‍යයක් නොමැතිවීම හේතුවෙන් දැඩිව උද්ධමන අපේක්ෂාවන් පාලනය කර ගැනීමට අසීරු වීමයි. එබැවින් බොහෝ උද්ධමන ඉලක්කකරණ ආර්ථිකයන් උද්ධමනය විචලනය වීම සඳහා නිශ්චිත පරාසයක් සහිත උද්ධමන ඉලක්කයක් භාවිතා කරයි (සංඛ්‍යා සටහන වි.ස. 9.1).

2008 වසරට පෙර ශ්‍රී ලංකාවේ උද්ධමනය ඉහළ විචලනයක් පෙන්නුම් කළද, ඉන් අනතුරුව විචලනයේ සැලකිය යුතු අඩුවීමක් දක්නට ලැබුණි. කො.පා.මි.ද. පදනම් කරගත් මතුපිට උද්ධමනය තනි අගයක මට්ටමේ ස්ථාවරව පවත්වා ගැනීමට සහ මැනකාලීනව සියයට 4.0 - 6.0 ක ඉලක්කගත උද්ධමන පරාසයක් තුළ පවත්වා ගැනීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට හැකිවී ඇත (රූප සටහන වි.ස. 9.3). උද්ධමනයෙහි යහපත් වර්ධනය සඳහා ගෝලීය මූල්‍ය අර්බුදයෙන් (2008) පසුව ලොව පුරා පවතින අඩු උද්ධමන තත්ත්වය ද යම් දුරකට හේතු වී ඇත.

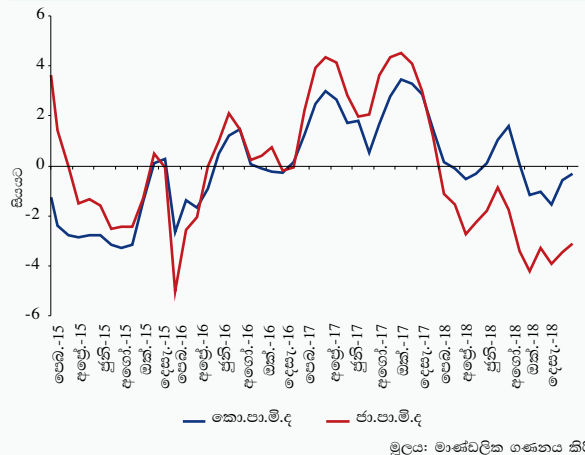
වර්තමාන මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව යටතේ, 2015 වසරේ සිට කො.පා.මි.ද. සහ ජා.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ උද්ධමනයෙහි වාර්ෂික සාමාන්‍යය සියයට 4.5 පමණ මට්ටමක පවත්වා ගැනීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සමත් වී ඇත. විචලනය අනුව ගත් කළ, කො.පා.මි. දර්ශකයේ සම්මත අපගමනය වන සියයට 1.9 හා සැසඳීමේදී ජා.පා.මි. දර්ශකයේ සම්මත අපගමනය ඉහළ අගයක්, එනම් සියයට 2.6 ක් වේ (රූප සටහන වි.ස. 9.4). එමනිසා, නමාශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණයේ මුල් අවධියේදී සියයට 5 ක පමණ මධ්‍යය

රූප සටහන වි.ස 9.3
වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය උද්ධමනය
(කො.පා.මි.ද මත පදනම් වූ, විවිධ පදනම් වසර ඇතුළත්)

මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

රූප සටහන වි.ස 9.4
කො.පා.මි.ද සහ ජා.පා.මි.ද (මධ්‍යන්‍යයෙන් අපගමනය)

මූලාශ්‍රය: මාණ්ඩලික ගණනය කිරීම

ලක්ෂ්‍යයක් සහිත සාධාරණ පුළුල් පරාසයක් ඉලක්ක කිරීම ශ්‍රී ලංකාවට වඩා යෝග්‍ය වනු ඇති අතර, පසුකාලීනව නමාශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණය පිළිබඳව විශ්වාසය තහවුරු වීමත් සමග එම පරාසය පටු කළ හැකිය.

ඉලක්කය සකස් කළ යුත්තේ කෙසේද?

උද්ධමනය මැනීමේ උචිත මිනුමක් නිර්ණය කිරීමේදී සැලකිය යුතු තවත් මූලික අංගයක් වන්නේ උද්ධමන ඉලක්කය සකසන්නේ කෙසේද යන්නයි. එනම්, සුදුසු කාල පරාසය නිර්ණය කිරීම සහ ඉලක්කය තීරණය කිරීමේ වගකීම පැවරෙන්නේ කුමන ආයතනයට ද යන්න තීරණය කිරීමයි. ඉලක්ක පරාසයක් තිබියදී වුවද, ගෝලීය සහ දේශීය ප්‍රවණතාවයන් හේතුවෙන් ඇතිවන බාහිර කම්පන හමුවේ උද්ධමනය අපේක්ෂිත මට්ටමේ පවත්වා ගැනීම ඇතැම් විටෙක අභියෝගාත්මක විය හැකිය. තවද, මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණයේ පවතින දීර්ඝ කාලීන සහ කාලයෙන් කාලයට වෙනස්වන පසු බලපෑම හේතුවෙන්, මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවලට ප්‍රතිචාර දැක්වීම සඳහා උද්ධමනයට සැලකිය යුතු කාලයක් ගත වේ. කාලපරාසය තීරණය කිරීමේදී දීර්ඝ සහ කෙටි කාල රාමු යන ද්විත්වයටම පක්ෂව කරුණු තිබුණ ද, උද්ධමනය ඉලක්කගත මට්ටමෙන් අපගමනය වීමෙන් පසු නැවත ඉලක්කයට පැමිණීම සඳහා ගතවන කාලය දැක්වෙන සුදුසු ඉලක්ක කාල පරාසයක් සැකසීම අත්‍යවශ්‍ය වන අතර, එමගින් උද්ධමන අපේක්ෂා පාලනය කිරීමට සහ ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ විශ්වාසනීයභාවය තහවුරු කරගැනීමට හැකිවේ (Plantier, 2002). උද්ධමන ඉලක්කකරණයේ පුරෝගාමී රටක් වන නවසීලන්ත සංචිත බැංකුව, එහි මුල් ඉලක්ක කාල රාමුව ලෙස මාස දොළහක් යොදාගත් අතර, ඉන් අනතුරුව උද්ධමනය සාර්ථක ලෙස අවශ්‍ය මට්ටමට පහළට ගෙන ඒමෙන් පසුව එය වසර පහක් ලෙස වෙනස් කරන ලදී. අතීතයේ ඉහළ උද්ධමන තත්ත්වයන් පැවති වෙක් ජාතික බැංකුව ආරම්භයේදී කෙටිකාලීනව ඉහළ උද්ධමන ඉලක්ක පවත්වාගත්

අතර, පසුකාලීනව උද්ධමනය අපේක්ෂිත මට්ටම් කරා මෙහෙයවීම සඳහා ක්‍රමානුකූලව එම ඉලක්ක අඩු කරන ලදී. උද්ධමනය අපේක්ෂිත පහළ මට්ටම්වලට පැමිණීමත් සමඟ උද්ධමන ඉලක්ක කාල පරාසය කෙටිකාලීන සිට මැදි කාලීන දක්වා වෙනස් විය. 2014 වසරේදී නමාශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණයට යොමුවූ ඉන්දීය සංවින බැංකුව, එම ඉලක්කය ළඟාකර ගැනීම සඳහා පළමුව වසර දෙකක කාල පරාසයක් නියම කර ගන්නා ලද අතර ඉන් අනතුරුව උද්ධමනය අවශ්‍ය මට්ටමට ළඟාවීමෙන් පසුව මැදි කාලීන ඉලක්කයක් වෙත යොමු විය (ඉන්දියානු සංවින බැංකුව, 2014). කෙටිකාලීන පොළී අනුපාතික, මූර්ත නිමැවුම හා උද්ධමනය අතර පවතින සංඛ්‍යානාත්මක සම්බන්ධතාවය මෙන්ම, ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය මත සැපයුම් අංශයේ කම්පන මගින් ඇතිකරන අවදානම් සලකා බැලීමේදී වසර 2-3 ක මැදි කාලීන ඉලක්ක පරාසයක් ශ්‍රී ලංකාවට උචිත බව පෙනී යයි.

මහ බැංකුවක ප්‍රධාන අරමුණක් ලෙස දිගු කාලීන මිල ස්ථායීතාව ව්‍යවස්ථාපිතය තුළ සාමාන්‍යයෙන් පැවතුණද, මැදි කාලීන උද්ධමන ඉලක්කය තීරණය කළ යුත්තේ කවුරුන්ද යන්න ආකාර තුනකින් දැක්විය හැකිය. එනම් මහ බැංකුව පමණක් තීරණය කිරීම, රජය පමණක් තීරණය කිරීම සහ මහ බැංකුව හා රජය ඒකාබද්ධව තීරණය කිරීම යනාදී වශයෙනි. බාහිරව තීරණය කරන ලද උද්ධමන ඉලක්කයක් ලඟාකර ගැනීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය යන තර්කය පදනම්ව, රටවල් කිහිපයක මැදි කාලීන උද්ධමන ඉලක්ක තීරණය කිරීමේදී රජයේ මැදිහත් වීම සිදුවේ. කෙසේ වෙතත්, මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් ලෙස උද්ධමන ඉලක්කකරණය වෙත යොමු වන අවධියක, උද්ධමනය ශීඝ්‍රයෙන් අඩු කර (නිරුද්ධමනය/disinflation) එහි දිගුකාලීන ඉලක්කය වෙත ළඟා කර ගැනීමට අවශ්‍ය විට දී, කෙටිකාලීන ප්‍රතිපත්ති සඳහා දේශපාලනඥයන්ගේ ඇති නැඹුරුව වළක්වාලමින්, නිරුද්ධමන මාර්ගය සහ මැදිකාලීන ඉලක්ක ඇගයීම් සඳහා මහ බැංකුවක පවතින විශේෂඥතාව යොදා ගැනීම වඩා සුදුසු වේ (Hammond, 2011 and Mishkin, 2001). ඒ හැර, උද්ධමනය ප්‍රමාණවත් තරම් පහළ මට්ටමක පවතින අවස්ථාවලදී සහ කෙටිකාලීන උද්ධමන ඉලක්කය දිගු කාලීන උද්ධමන ඉලක්කයට සමාන වීමේ හැකියාවක් පවතින විටදී තාක්ෂණික ගැටලු හෝ ඉලක්කය තීරණය කළ යුත්තේ කවුරුන්ද යන්න ගැටළුවක් නොවන අතර, එවැනි අවස්ථාවලදී රජයට ඉලක්ක තීරකයා විය හැකිය. විවිධ උද්ධමන ඉලක්කකරණ ආර්ථිකයන්ගේ වර්තමාන පරිචයන් සහ අදාළ පර්යේෂණ වාර්තා² පෙන්වුම් කරන

පරිදි, උද්ධමන ඉලක්කයට අනුගතවීම සඳහා රජය දරණ උත්සාහය සමඟම මැදි කාලීන උද්ධමන ඉලක්ක නිර්ණය කිරීමට මහ බැංකුවේ තාක්ෂණික විශේෂඥතාවයෙන් ප්‍රයෝජන ගැනීම සඳහා, විශේෂයෙන්ම, නැගී එන වෙළඳපොළ ආර්ථිකයන් සහිත රටවලට යෝග්‍ය වන්නේ රජය සහ මහ බැංකුව ඒකාබද්ධව උද්ධමන ඉලක්කය තීරණය කිරීමයි.

නිගමනය

වසර 2020 වන විට නමාශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණයට යොමුවීමේ අභිප්‍රාය නිවේදනය කිරීමෙන් පසුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මේ වන විට යෝග්‍ය උද්ධමන මිනුම් සහ අදාළ අනෙකුත් තීරණවලට අදාළ ජාත්‍යන්තර වශයෙන් පවතින විකල්පයන් ඇගයීමේ ක්‍රියාවලියක නිරතව සිටී. ඉහත සාකච්ඡා කළ පරිදි, මූලික ඇගයීම්වලට අනුව, නාගරික පාරිභෝගික මිල දර්ශකයක් පදනම් කරගත් මතුපිට උද්ධමනය පදනම්ව, රජය සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ඒකාබද්ධව තීරණය කරනු ලබන, වසර දෙකක හෝ තුනක ඉලක්ක කාල රාමුවක් හා වඩාත් යෝග්‍ය පරාසයකින් යුතු මැදි තනි අගයේ උද්ධමන ඉලක්කයක් ශ්‍රී ලංකාවට වඩාත් හිතකර බව පෙනී යයි. නමාශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණය ක්‍රියාත්මක කිරීමට සහ මුදල් ප්‍රතිපත්තියේ අරමුණ වන මිල ස්ථායීතාව ළඟාකර ගැනීමට පහසුකම් සපයමින් ඉහත තෝරාගැනීම් විකල්ප තහවුරු කිරීමට මුදල් නීති පනතේ ඉදිරි සංශෝධන මගින් රජය සහ මහ බැංකුව අතර මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුවට අදාළ එකඟතාවයක් අත්සන් කිරීමට යෝජනය.

මූලාශ්‍ර:

Amarasekara, C., Perera, A., Jegajeevan, S., Pathberiya, L., Maheepala, J., Edirisinghe, J.K., Perera, W. S. N., Ratnavadivel, P., Wijesinghe, C., Perera S., “Choice of the Inflation Target for Flexible Inflation Targeting (FIT) in Sri Lanka”, Forthcoming-2019.

Anand, R., Prasad, E., and Zhang, B., “What Measure of Inflation should a Developing Country Central Bank Target?” IMF Working Paper, 2015.

Hammond, G., “State of the Art of Inflation Targeting”, Centre for Central Banking Studies, Bank of England, 2012.

McCauley, R., Core versus Headline Inflation Targeting in Thailand, Paper prepared for Bank of Thailand International Symposium, Bank of International Settlements, 2007.

Mishkin, F.S., “Inflation Targeting in Emerging Market Economies”, NBER Working Paper No 7618, 2001.

Mishkin F.S., “Headline versus Core Inflation in the Conduct of Monetary Policy” speech, 2007.

Plantier, C., “The appropriate time horizon for monetary policy” The policy targets agreement: Reserve Bank briefing note and related papers, 2002.

Reserve Bank of India, “Report of the Expert Committee to Revise and Strengthen the Monetary Policy Framework”, 2014.

² පූර්ණ වශයෙන් උද්ධමන ඉලක්කකරණය භාවිතා කරන රටවල් 27 ක් පිළිබඳ කරන ලද අධ්‍යයනයට අනුව (Hammond, 2011) රටවල් 9 ක මැදි කාලීන උද්ධමන ඉලක්කය, මහ බැංකුව තනිව තීරණය කරන අතර, රටවල් 15 ක රජය හා මහ බැංකුව එක්ව තීරණය කරනු ලබයි. තෝර්වේ, දකුණු අප්‍රිකාව සහ එක්සත් රාජධානිය යන රටවල් තුනෙහි පමණක් උද්ධමන ඉලක්කය තීරණය කරනු ලබන්නේ රජය විසිනි.

අතර, එය ඉතුරුම්කරුවන්ට, විශේෂයෙන්ම පොලී ආදායම මත යැපෙන ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන්ට බලපෑම් ඇති කළ හැකිය. මෙම පසුබිම තුළ, මෙවැනි ප්‍රවණතා පිළිබඳව මහජනතාව කල්තියා දැනුම්වත් කිරීම සිදු කළ යුතු අතර, ආයෝජකයන්හට සාධාරණ මූර්ත ප්‍රතිලාභ අත්කර දෙන තිරසාර හා දිගුකාලීන මූල්‍ය නිෂ්පාදන හඳුන්වා දීම සිදුකිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

ආර්ථික වර්ධනය අඩු මට්ටමක පවතින අතර, නාමික සහ මූර්ත පොලී අනුපාතික ඉහළ මට්ටමක තිබියදීත් දේශීය ණය අඛණ්ඩව ප්‍රසාරණය වීම ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන් හට ගැටලුවක් වන ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රහේලිකාවක්ව පවතී. සැලකිය යුතු කාලපරිච්ඡේදයක් මුළුල්ලේ නාමික සහ මූර්ත පොලී අනුපාතික ඉහළ මට්ටමක පවතින අතර, සැපයුම් අංශයේ සාධක වර්ධනය වීමත්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ යෝග්‍ය ඉල්ලුම් කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්ති සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාව

සඳහා රජය විසින් දරනු ලබන ප්‍රයත්නයන් සමග උද්ධමනය අඩු මට්ටමක පවතී. පොලී අනුපාතික ඉහළ මට්ටමක තිබියදීත්, මෑත වසරවල පෞද්ගලික අංශය විසින් ලබාගන්නා ණය සැලකිය යුතු ලෙස ප්‍රසාරණය වී ඇත. කෙසේ වෙතත්, ණය ප්‍රසාරණය වීම සිදු වුවද, කාර්තු කිහිපයක් අඛණ්ඩව ආර්ථික වර්ධනය විභව මට්ටමට වඩා අඩු මට්ටමක පැවතිණි. පරිභෝජනය ආශ්‍රිත ආනයන වැනි අඩු ඵලදායී අංශ වෙත ප්‍රශස්ත නොවන පරිදි ණය ගලායෑම, අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා අඩු ආර්ථික වර්ධනය සඳහා කිසියම් දුරකට දායක වන්නට ඇත. මිල ස්ථායීතාව තහවුරු කිරීම සහ තිරසාර ආර්ථික වර්ධනයක් ළඟා කර ගැනීම සඳහා ආර්ථිකයේ වඩා ඵලදායී අංශවල ආයෝජන දිරිගැන්වීම උදෙසා වන පර්යේෂණ පාදක කරගත් ප්‍රතිපත්ති හඳුන්වාදීමට පර්යේෂණ ප්‍රචාර, ශාස්ත්‍රීය සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන් විසින් මෙම ප්‍රතිපත්ති පරස්පරතාව අධ්‍යයනය කිරීම ඉතා වැදගත් වේ.

